Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 911

ՇԱԲԱԹ 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1887 (Ն. Տ.) 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1887

3 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1304

20 ՓԱՐԱ. (Ց'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՂՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آروه‌لك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ. (Ց'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արժէք 160
» » Վեցամսեայ » » 80
» » Եռամսեայ » » 40
Գաւառաց » եւ արտաքին
Թղթատարով տարեկան » » 240
Գաւառաց համար եւ արտաքին
Թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28

Դուրս գրկուած լրագրոյ ծանուցման ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1887

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ

«Ի՞նչ գործեցինք, և ի՞նչ պէտք է գործենք»։ Այս կրկին հարցման ըստ կարի պատասխանեցինք զոյգ մը յօդուածով, ի վերջ 1886 Տարւոյ, և Նոր Տարւոյն սկիզբը։ Մեզ մնաց է արդ քանի մը խօսք ըսել յատկապէս այն ուղղութեան վրայ, այն սկզբանց վրայ, որով մասնակցեցանք, ու մտադիր ենք մասնակցիլ, ազգային գործունէութեան։

Մեր մէկ գլխաւոր սկզբունքն եղած է' ոյժ տալ Պատրիարքական և Վարչական հեղինակութեան և գործունէութեան, որք յոյժ տկարացած և մեծաւ մասամբ չէզոքացած են վերջին տարիներս։

Զայս դժբախտութիւն ոմանք կը վերագրեն Սահմանադրութեան։ Բայց, կ'ըսենք, հաւատարիմ մնալով հանդերձ Սահմանադրութեան թէ' տառին և թէ ոգւոյն, կարելի է ազդեցութեան ու գործունէութեան արժանավայել ու հարկաւոր բաժինը տալ Պատրիարքութեան և Վարչութեան։

Սահմանադրութիւնը չարգիլեր Պատրիարքական և Վարչական իշխանութեանն յարգելի և ակնածելի ըլլալ ժողովրդեան, և տալ Պատրիարքին ու Վարչութեան ասպարէզ արդիւնաւոր նախաձեռնութեան ու գործունէութեան։ Փորձառութիւնը կը ցուցնէ թէ, երբ Պատրիարք ու Վարչութիւն անհոգ կամ ջլատեալ մնան, սահմանադրական ձեւերը բաւական չեն զմեզ փրկելու։ Ըստ այսմ, մեք միշտ զգուշացած ենք ձեռնհասութեան և իրաւասութեան փուճ խնդիրներ յարուցանելէ, երբ օգտակար ճամբու մէջ գտած ենք Վարչութիւնն։

Այլ միթէ անսխա՞լ կը դաւանինք Պատրիարքն ու Վարչութիւնն։ Ո՛չ ապաքէն անկեղծապէս յայտնած ենք մեր դիտողութիւններ, երբ ինչ ինչ պաշտօնական գնացք կամ արարք թիւր կամ վնասակար երեւցած են մեզ։ Բայց մեր սկզբունքն է թէ՝ քննադատութեան նպատակը պարտի լինել շինել և ո՛չ քակել։

Ընդհանրապէս դիւրին է բանի չհաւնիլ, և ամեն բան հեգնել։ Սկեպտիկեանի մը դերը միշտ թեթեւ է։ Խղճամիտ հրապարակագրութիւն մը' քննադատի պաշտօնն անաչառապէս վարելով' շատ մը բաներ ունի ի հաշիւ առնլու։ Հայ ժողովրդեան մտային յետնեալ վիճակը, միջազգային տկար դիրքը, պատմական հանգամանքներն, և ազգային իշխանութեան յարակից դժուարութիւնները շատ մը բարոյական պատասխանատուութիւններ կը դնեն, զորս անտես ընելով կարելի է դիւրաւ վնաս յառաջ բերել։

Աշխատող մարմինները քաջալերելու ընդհանուր սկզբունքով, եթէ չենք դադրած ոյժ տալէ Վարչական գործունէութեան, չենք դադրիր նաեւ պաշտպանելէ ազգային ուրիշ հանրական կամ ընկերական մարմիններ որք օգտակար գործ մը կը կատարեն։ Հակառակ ենք այն նախատալից և վիրաւորիչ լեզուին որով ոմանք կը խօսին գործիչ անհատներու և մարմիններու վրայ, չափազանցելով մանր թերութիւններ, խեղաթիւրելով շատ մը իրողութիւններ, և անտես առնելով կարեւոր ծառայութիւններ։ Կը խորհինք թէ քննադատութեան այդ ոճն ո՛չ անմիջական ո՛չ ալ ապագայ օգուտ կրնայ տալ։ Անմիջական օգուտ չի տար. զի վիրաւորեալ գործիչներուն զգացումները դառնացնելով, անհնար կ'ընէ անմիջական բարւոքում մը, մինչ յօգուտ Ազգին աշխատելու տրամադրութիւն ունեցողները խրտչեցնելով, անհնար կ'ընէ նա՛եւ ապագայ բարւոքումն։ Թէ Ազգն ի վիճակի չէ նիւթապէս վարձատրելու իւր աշխատաւորներ, թէ շատ մը կարեւոր ծառայութիւնք բոլորովին ձրի պէտք է մատուցուին, և թէ մեր մէջ ազգային իշխանութիւնն ըստ մեծի մասին լոկ բարոյական է՝ ասոնք նկատումներ են որք դժբախտաբար շատ կը չափաւորեն քննադատութեան ազատութիւնը, մինչեւ իսկ եթէ երկրին և ժողովրդեան օրինական և ընկերական պայմանք արդէն բաւական չափաւորած չլինէին զայն։

Ասոնք կրնան պահպանողական գաղափարներ երեւիլ կարգ մը «ազատախոհներու»։ Արեւելքի ընթերցողաց կը վերաբերի դատել թէ Արեւելքին ազգային հրատարակութիւնք սովորաբար ընդունուած անհաճոյ իմաստով պահպանողական եղա՞ծ են։ Բայց մեք կ'ըսենք թէ՝ լուսամիտ և շրջահայեաց պահպանողականութիւն մը ազգային ու բարոյական պարտաւորութիւն մ'է՝ հայ լրագրութեան և հայ ժողովրդեան մէջ Արեւելքի դիրքն ու ազդեցութիւնն ունեցող օրագրոյ մը համար։

Այդպիսի քաղաքականութիւն մը ո՛չ միայն անհամաձայն չէ ժամանակին պահանջած բարենորոգմանց իրագործմանն հետ, այլ' ըստ մեզ' միակ ապահովագոյն միջոցն է հանրային կարծիքը պատրաստելու ազգային բարենորոգմանց, և անոնց գործադրումը դիւրացնելու։ Մեր անցեալ շրջանին մէջ բացատրեցինք և պահանջեցինք կարգ մը բարենորոգումներ, որոց գէթ մի քանին գործադրման ճամբու մէջ մտած տեսնել անշուշտ բերկրութիւն կը պատճառէ մեզ։ Այդ կարգէն է' Վարչութեան վերջին կրթական կարգադրութիւնք, զորս ամիսներով յառաջագոյն ցանկացած էինք։ Այդ կարգէն է գործնական երեւոյթ մը տալու Արհեստական Վարժարանի մը գաղափարին, զոր երկարօրէն յառաջադրած էինք այս սիւնակաց մէջ։ Այդ կարգէն է' Պատրիարքարանի եւմտական բարեկարգութիւնն, որոյ պէտքին վրայ չենք դադրած պնդելէ յօրէ անտի հաստատման լրագրոյս։ Այդ կարգէն է' Կեդր. Վարժարանի բացումն ա՛յնպիսի կարգադրութեամբք, որք նշանակուած և յառաջադրուած էին այս սիւնակաց մէջ, հոգելոյս Պատրիարքին թէ՛ կենդանութեան ատեն և թէ վախճանումէն յետոյ։

Անշուշտ կան ազգային շատ մը պէտքեր ալ, բացատրուած Արեւելքի մէջ, որք հեռի են գոհացում ստանալէ, կամ որոց գոհացմանն համար ծրագրեր միայն ունինք դեռ։ Անոնց մէջէն աւելի անմիջականներն եւ աւելի գործադրականներն յատկապէս նշանակած էինք մեր յունուար 3ի յօդուածով։ Չպիտի դադրինք մերովանն զհետ պնդելէ այդ բարենորոգմանց իրագործման։

Կեդրոնին պէտքերէ տալով հանդերձ զայն կարեւորութիւն զոր ունին իրօք, մեք պնդած ենք միշտ թէ հայաբնակ գաւառաց պէտքերը կարի յոյժ անտես առնուած են, կամ շատ թերի եղանակաւ մը գոհացում կ'ստանան։ Սահմանադրութիւնը կատարեալ ինքնօրինութիւն տուած է գաւառային վարչութեանց։ Բայց ակներեւ է թէ խիստ քիչ թեմերու մէջ այդ ինքնօրինութիւն արդեամբ կայ, և օգտակար կը լինի։ Սահմանադրութիւնն, օրինակի համար, Պօղոս եպիսկոպոսի մը կամ Պետրոս վարդապետի մը քմահաճոյից չի յանձներ բիւրաւոր ժողովուրդներ։ Սահմանադրութիւնն, օրինակի համար, չէր գրուած այն նպատակաւ որ բողոքական և կաթոլիկ Միսիոնարութիւնք յատուկ դիւրութիւններ ունենային 'որսեր' գտնելու։ Բայց այժմեան Վարչութիւնն ի ձեռին ունի ա՛յնչափ կեդրոնական գործեր, որ պէտք է մաղթել որպէս զի իւր պաշտօնավարութեան մնացեալ մասին մէջ յաջողի ի բարի վախճան ածել զայնս։ Յաջորդ Վարչութեան մը գլխաւոր աշխատութիւնք պէտք է լինի յատուկ հոգածութեամբ մը տնօրինել գաւառաց կարգ մը հիմնական պէտքերը։

Գաւառաց ազգային մեծամեծ պէտքերուն գիտակցութիւնն է նաեւ որ զմեզ կը մղէ սրտագին աջակցութիւն մը նուիրելու Միացեալ և Ազգանուէր Ընկերութեանց։ Անոնց գործն, հակառակ ամեն խեղաթիւրանաց, կը նկատենք մեք յոյժ կենսական, յոյժ օգտակար։ Չենք կրնար ընդունիլ որ յանուն ո՛և է դժուարութեան, ո՛և է մասնակի թերութեան, արգելք յարուցուի այս զոյգ մ'Ընկերութեանց արդիւնաւոր գործունէութեան դէմ։ Հայ ժողովրդեան, ինչպէս Ազգ. Վարչութեան համար նուիրական պարտաւորութիւն մը կը համարինք' նիւթապէս և բարոյապէս օժանդակել յառաջեւ գործունէութեան սոյն Ընկերութեանց, և պաշտպանել անոնց գործն ու գործաւորները։ Ժամանակն ու փորձառութիւնը կրնան թելադրել շատ մը միջոցներ առաւել նպատակայարմար, առաւել արդիւնաւէտ հանդիսացնելու անոնց աշխատութիւնները։ Բայց, կ'ըսենք, այդ կարգի ամեն խորհրդոց, ամեն տնօրինութեանց առաջին և անվրէպ նպատակը պէտք է լինի' պահպանել և զօրացնել այս մարմիններ, իբրեւ կեդրոնին միակ գործիքներն ազգային կրթութեան բարիքը ծաւալելու համար օգնութեան կարօտ հայաբնակ գաւառաց մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

(«Թայմս»ի Բերլինի Թղթակցէն, 21 յուն.)

«Պիզմարք Իշխանին մեծ բանախօսութեան հետեւեալ օրն իսկ հեռագրեր էի թէ առաջին հետեւանքը պիտի լինի Զօր. Պուլանժէի խնդրած վարկին քուէարկումը։ Ֆրանսական Խորհրդարանի մը անհնար էր մերժել այդպիսի վարկ մը այդպիսի ճառէ մը ետք։ Մերժում պիտի նշանակէր հնազանդութիւն օտարէն եկող հրամանի մը, և ո՛չ մէկ Խորհրդարան կարող էր բռնել այսպիսի խոնարհ դիրք։ Նմանապէս համոզուած եմ թէ ֆրանսական վարկին քուէարկումը պիտի դիւրացնէ Պիզմարք Իշխանին պաշտպանած զինուորական օրէնքին քուէարկումն։ Ենթադրեալ Յանձնախումբն այսօր առանց վարանման և հակիրճ դիտողութեանց փոխանակումէ մը ետքն ընդունեց Զօր. Պուլանժէի խնդրած 86 միլիոն ֆրանքն։ Երեսփոխանական ժողովն ևս անվէճ պիտի քուէարկէ զայն։ Այդ կարգի վարկեր կը մերժուին կամ կը տրուին, բայց հրապարակաւ չեն վիճաբանուիր։ Եթէ Ֆրանսայի Խորհրդարանին մէջ Նախարարապետ մը Գերմանիոյ հանդէպ գործածէր նո՛յն լեզուն զոր Պիզմարք գործածեց Ֆրանսայի նկատմամբ, ո՛չ միայն Գերմանիա այլ աշխարհ համօրէն պիտի բողոքէր այդպիսի գրգռիչ ընթացքի մը դէմ։ Բայց Պիզմարքի լեզուին չի տրուեցաւ այդ մեկնութիւն. զի կամայ թէ ակամայ Եւրոպա ամեն ինչ կը ներէ Իշխան-Նախարարապետին, և զի Գերմանիա, յաղթած լինելով, հակամէտ չէ վերսկսելու պատերազմ, և փափաքի չհասած' նոր հաշ մ'ընելու յուսով։ Ֆրանսա ևս նոյնչափ կը խորշի պատերազմէն։ Եթէ Գերմանիա չուզեր չառած վտանգել, Ֆրանսա ևս չուզեր կրկնապատկել իւր կորուստներ, և յաղթական վրէժառութեան ստուգութեանը մասին չապահովուած պատերազմ մը գրգռողը կը դատապարտէ շատ սուղ տուժել իւր պատերազմասէր խորհուրդները։

«Այս պատճառաւ ահա, Թէպէտ երկիւղալի զրոյցք կը շրջաբերին. Թէպէտ կ'ըսուի թէ Տէրութեանց մին հարցուցեր է Պելժիոյ և Զուիցերիոյ թէ կարո՞ղ են պաշտպանել իրենց չէզոքութիւն. Թէպէտ ամուր բանակներ կը կառուցուին Մեզ գետոյն երկայնութեամբ. Թէպէտ ձիեր կը գնուին Դանիայէն և քիմիական պայթուցիկ նիւթեր' Գերմանիայէն, բայց պատերազմ չպիտի ծագի, և չի կրնար ծագիլ, այս տարի։ Բոլոր գործն ընտրական մեքենայութիւն մ'է, որ կը սկսի Գերմանիոյ մէջ, կը մտնէ Ֆրանսա, և կը վերադառնայ Գերմանիա, ընտրական նպատակներու ծառայելու համար։ Տարակոյս չկայ թէ ի Գերմանիա, ուր Զօր. Պուլանժէի 86 միլիոն ֆր.ն ընտրական զէնք մը պիտի լինի, այս ամեն տագնապալից երկիւղներ պիտի փարատին երբ ընտրական պայքարը վերջանայ, եթէ Ֆրանսա մեծ կարեւորութիւն չտայ նոցա։

«Ակներեւ է թէ Գերմանիոյ փառքը կազմող եռապետութիւնը ձեռք առած է խնդիր մը որ երբեմն ալ անձնասիրութիւնը կը գրգռէ։ Երբ Նոր օրէնքը քուէարկուի, հարկ է սպասել եօթն տարի որպէս զի բանակին վրայ 100,000 զօրաց իրական յաւելում մը լինի, այնպէս որ եթէ Գերմանիա իրօք յարձակում կրկէն վախնար, իւր զինուորական այժմեան ոյժերով միայն պիտի կատարէր պաշտպանութեան կամ յարձակման գործը։ Նոր օրէնքը ներկայ կամ մօտալուտ վտանգներուն համար օգուտ չունի։ Նմանապէս, Զօր. Պուլանժէի 86 միլիոն ֆր.ն ալ մէկ օրուան մէջ չպիտի փոխարկուի նորահնար թնդանօթի մը կամ նոր ռումբի մը։ Բաւական ժամանակ պէտք է ասոր համար, և մինչեւ որ բովանդակ ֆրանսական բանակն սպառազինուի նոր զէնքով, որ հարկաւոր պայման մ'է բանակին զօրացմանն համար, Ֆրանսա նոյնչափ ժամանակի կարօտ է որչափ Գերմանիա' 100,000 նոր զօրք ունենալու համար։

«Կարելի է ուրեմն աչքէ չվրիպեցնել Նոր պատերազմ մը, բայց առայժմ եղածն զգուշական միջոցէ աւելի բան մը համարելու չենք։ Որովհետեւ զգուշական միջոցներն երկուստեք ի գործ կը դրուին, զիրար կը չէզոքացնեն։ Մի կողմէ ընտրական տագնապութիւնք և միւս կողմէ քուէարկեալ միլիոնք չափազանց երկիւղ յարուցանելու չեն, և ծայրայեղ մեկնութիւններ տրուելու չեն քաղաքական-ռազմագիտական կրկնակ պայքարի մը, որ ի խաղաղութիւն կ'առաջնորդէ իրօք։»

ՖՐԱՆՍԱ. Հանրապետութեան նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվի յունուար 21ին ընդունեց զՄեծ-Դուքս Նիքոլա. Նոյն օր ընդունեց նաեւ Լեւժէն Նիքոլա Իշխանը, Շուէտի Թագաւորին չորրորդ որդին, որ Ֆրանսա գացած է պատկերահանութիւն սովրելու։ 22 տարեկան է։ Նախագահն հետեւեալ օրը փոխադարձաբար այցել արքայազուն Իշխանին, Շուէտի դեսպանատան մէջ։

—Ի Լիոն ձերբակալեցան անգլիերէն և գերմաներէն լաւ խօսող երկու լրտեսներ, որք ամերիկացի լինել կը յայտարարեն։ Երկու շաբաթ յարունակ մտադիւր դիտած էին Լիոնի պաշտպան զօրաց մարզանքներն, և զինուորի մը 20,000 ֆր. առաջարկած էին' նորահնար հրացաններէն մին և անոր փամփուշտներն ունենալու համար։ Զինուորը, չխաբուելով, գործը կ'իմացնէ մեծաւորաց, որք կը վարձատրեն զինք' աստիճանի բարձրացմամբ։

ՊԵԼԺԻԱ. Արբեցութեան բազմադիմի չարեաց առաջքն առնլու նպատակաւ, պելճ կառավարութիւնն օրինական ծրագիր մը խմբագրեց, որով հրապարակային տեղեր արբեալ գտնուած ամեն ոք պիտի պատժուի տուգանօք և բանտարկութեամբ, նմանապէս ամեն գինեվաճառ որ ոգելից ըմպելի տայ արդէն գինով մէկու մը, կամ տղու մը։ Գինետունէ ըմպելիք գնելով պարտք ընողներուն դէմ դատ մղել չպիտի ընէ կառավարութիւնը։

—100,000 ֆիորին ստորագրեցաւ' Ամստէրտամի մէջ կազմելու համար «Ուտելեաց միջազգային ցուցահանդէս» մը։ Շէնքը 6,500 քառ. մեթր պիտի լինի։

—Յունուարի վերջն ալ Գերմանք նմանօրինակ փորձ մը պիտի ընեն, ի Լէյբզիկ բանալով «Ժողովրդային ուտելեաց և խոհարարութեան միջազգային ցուցահանդէս մը»։

ՄԻՋԱԳԵՏՔ. Պ. Ցուլիոս Պեօհմ, աւստրիացի ուղեւորը, Վիէննայի Հանտէլս Մուզէում հանդէսին մէջ կը նկարագրէ Միջագետքը, որոյ երկու գլխաւոր քաղաքներն են Պաղտատ, 120,000 բնակչօք, և Պասրա, 60,000 հոգւով։ Հազար տարի առաջ երկիրն յոյժ զարգացեալ էր եւ հարուստ. այժմ խեղճ վիճակ մ'ունի։ 1638ին Սուլթան Մուրատ Դ. գրաւեց զՊաղտատ, և 1538ին Սուլթան Սիւլէյման տիրացաւ Պասրայի։ Պարսիկներն ու Թուրքերն ընդ երկար մաքառեցան այս քաղաքաց տիրութեան համար, եւ ի վերջոյ, անցեալ դարուն մէջ, Օսմանեան իշխանութիւնն հաստատեցաւ։ Պաղտատի կլիման աւելի առողջարար է քան Պասրայինն, ուր շրջակայ ճահիճները կ'արտադրեն տենդ։ Սիւննի Մահմետականք առաւելակշիռ են ի Պաղտատ. Շիիք' ի Պասրա։ Կան նաեւ բազմաթիւ Լատինք և Քաղդէացիք, Հրեայք և Հայք։ Գլխաւորապէս արաբ ազգաբնակութեան հետ է վաճառականաց գործը։ Թուրք տարրը կը կազմեն բանակին սպայք և քաղաքային պաշտօնեայք։ 1885ի վերջը միայն 15 Եւրոպացիք կային ի Պասրա, և 51' ի Պաղտատ։ Դատաւորք կը գանգատին դատարանաց կողմնակցութենէն և անհոգութենէն, մինչ օտարազգիք կը վայելեն իրենց հիւպատոսաց ազդու պաշտպանութիւնը։ «Բայց «վճիռ մը գոհացուցիչ կարգադրութեան «մը տալու ապահովագոյն միջոցն է «յօժարութիւն կոչել բնիկ կրօնաւորներն, որք ընդհանրապէս կարծուածէն առաւել ազդեցիկ են։ Արաբք «բնութեամբ ամենէն վստահելին է «առեւտուր ընող տեղացոց։ Արաբի «մը խօսքն, իւր կնքով հաստատեալ, «անբռնաբարելի է։ Այս է կանոնը։ «Հրեայք ևս նոյնչափ հաւատարիմ են «իրենց պայմանադրութեանց. բայց «անոնց հետ գործ ընելու մասին աւելի «խոհեմ պէտք է. զի խիղճ չեն ըներ երբ «առիթ գտնեն յաճախորդը խաբելու։ «Այն քանի մը պարսիկ վաճառականք որք «գործ կ'ընեն աստ' նշանաւոր են այնպիսի քաղաքավարութեամբ, ճարպիկութեամբ ու խորամանկութեամբ մը, «յորում Հայք միայն կը գերազանցեն «զանոնք։ Եթէ հնար չլինի գործ չընել այս վերջին ազգութեանց (Պարսկաց և Հայոց) հետ, գէթ բաց դուռ

—)(19)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՀԻՆԳ ՇԱԲԱԹ ՕԴԱՊԱՐԿՈՎ

ԵՐԿՐԱԽՈՅԶԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԵՔ ԱՆԳԼԻԱՑԻՈՑ Յ'ԱՓՐԻԿԷ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

Հետաքրքրաշարժ տեսարան մ'էր նոյն միջոցին նաւակին տակ կուտեալ ամպոց շեղջերն, որք միմեանց վրայ թաւալելով իրարու հետ կը խառնուէին' շքեղ պայծառութեամբ ցոլացնելով արեւուն ճառագայթները։ Վիքթորիա չորս հազար ոտք բարձրութեան հասաւ։ Ջերմաչափը բաւական իջած էր։ Երկիրն ոչ եւս կը տեսնուէր։ Արեւմտեան կողմն, յիսուն մղոնի չափ հեռի, Րիւմէնճոյ լեռն իւր փայլակնացայտ գագաթը տնկած էր։ Իւկիոյի գաւառին սահմանը կը գծէր երկայնութեան 39° 20 աստիճանին տակ։ Հովը մէկ ժամու մէջ քսան մղոն արագութեամբ կը հնչէր. բայց ուղեւորք բան մը չէին զգար այս արագութենէն. բնաւ ցնցումն չէին կրեր, մինչեւ իսկ տեղափոխական շարժման զգացումը չունէին։

Երեք ժամ յետոյ տօքթորին կանխատեսութիւնը կ'իրանար։ Քէնէտի ոչ եւս կ'զգար ջերմային նոպան, եւ ախորժակով նախաճաշ մ'ըրաւ։

«Քինքինայի ծծմբատին գործ չմնաց, ըսաւ գոհունակութեամբ։

—Յիրաւի ես ատոր պիտի քաշուիմ ծերութեան օրերուս մէջ,» ըսաւ Ճօյ։

Առաւօտեան ժամը տասնին միջոցներն օդը պարզուեցաւ։ Մեծ խրամատ մը բացուեցաւ ամպերուն մէջ եւ երկիրը տեսնուիլ սկսաւ։ Վիքթորիա անզգալաբար վար իջաւ։ Տօքթօր Ֆէրկիւսոն հոսանք մը կը փնտռէր, որ զինքն առաւել դէպ հիւսիս-արեւելք մղէր, եւ գտաւ զայն վեց հարիւր ոտք բարձրութեան մէջ։ Երկիրը տակաւ կ'անհարթանար, մինչեւ իսկ լեռնային կը լինէր։ Զանկիպարի գաւառը նոյն լայնութեան վերջին նարգիլենիներուն հետ կ'աներեւութանար արեւելեան հորիզոնին ետին։

Շատ չանցած' լերան մը ցցուկն առաւել որոշ կերպ մը ձեւացուցին։ Տեղ տեղ քանի մը սարեր կը բարձրանային։ Պէտք եղաւ ամեն վայրկեան զգուշանալ սրածայր կոներէ, որք կարծես յանկարծակի երեւան կ'ելնէին։

«Խութերու մէջ ենք, ըսաւ Քէնէտի։

—Բայց եւ այնպէս զարմանալի ուղեւորութիւն» ըսաւ Ճօյ։

Արդարեւ տօքթորն հրաշալի ճարտարութեամբ կը վարէր իւր օդապարիկն։

«Եթէ սա թաց գետնին վրայ ուղեւորել հարկ լինէր, ըսաւ, վատառողջ ցեխի մը մէջ պիտի քալէինք բազում դժուարութեամբք։ Զանկիպարէն չուելնէս ի վեր, մեր գրաստներուն կէսն արդէն մեռած պիտի լինէին յոգնութենէ։ Մեք ալ ուրուականներու դէմք պիտի ունենայինք, եւ յուսահատութիւնը պիտի պաշարէր զմեզ։ Անդադար կռիւ պիտի ունենայինք մեր ուղեցոյցներուն ու բեռնակիրներուն հետ, եւ նոցա անսանձ բրտութեան ենթակայ պիտի լինէինք։ Ցերեկը խոնաւ, անտանելի, ընկճիչ տաք մը. գիշերն ալ յաճախ սաստկացեալ ցուրտ մը, եւ տեսակ մը ճանճերու խայթիւնն, որոց ցուրկներն ամենէն հաստ կտաւներն իսկ կը ծակեն եւ կը խենդեցնեն զմարդ։ Եւ այս ամենը պիտի կրէինք, առանց հաշուելու վայրագ ցեղերն եւ անհնի գազանները։

—Կը խնդրեմ որ այնպիսի փորձ մը չընենք, ըսաւ Ճօյ պարզապէս։

—Չափազանցութիւն չկայ խօսքիս մէջ, ըսաւ տօքթոր Ֆէրկիւսոն, վասնզի, այս երկիրները պտըտելու յանդգնող ուղեւորաց պատմութիւնը լսելը չկրնար արտասուք զսպել։»

Ժամը տասն-մէկին միջոցներն Իմէնճէի լեռնադաշտին վրայէն անցան։ Բլուրներուն վրայ սփռեալ ցեղերն ունայն սպառնալիքներ կ'ընէին իրենց զէնքերով Վիքթորիայի դէմ, որ վերջապէս կը հասնէր Րիւպէհոյի մօտակայ բարձանց քով, որք Իւզակրայի լերանց երրորդ և ամենէն բարձր գօտին կը կազմեն։

Ուղեւորք կատարելապէս կը տեսնէին երկրին լեռնագրական կազմութիւնն։ Այն երեք ճիւղերն, որոց առաջին տարածանը կը կազմէ Տիւթիւմի, լայն ու երկայն դաշտերով բաժնուած են. լեռները բոլորշի կոներէ կազմեալ են, որոց միջնոցն երկիրը շարժուն ժայռաճամփաներով ու խճերով ծածկեալ է։ Այդ լերանց ամենէն սեպ զառիվայրը Զանկիպարի ծովեզերին հանդէպն է։ Իսկ արեւմտեան զառիվայրերը կոր տարահարթներ են միայն։ Երկրին դոգեալ մասերը սեւ ու բերրի հողով մը ծածկեալ են, ուր բուսականութիւնն յոյժ զօրեղ է։ Այլ և այլ առուներ կը ծորէին դէպ յարեւելք, և կ'երթան կը խառնուին Քինկանիի հետ, մոլաթզենիներու, դամարենիներու, ամերիկեան դդմենիներու և պալմիրաներու յաղթաբերձ փունջերու մէջ։

«Ուշադրութի՛ւն, ըսաւ տօքթոր Ֆէրկիւսոն։ Րիւպէհոյի կը մօտենանք, որոյ անունն երկրին բարբառով կը նշանակէ «հովը հողմոց»։ Ուստի լաւ կ'ընենք բաւական բարձրէն անցնիլ նորա սուր կատարներն։ Եթէ քարտէսս ճիշդ է, հինգ հազար ոտնաչափէն աւելի պարտինք բարձրանալ։

—Արդ եօք յաճախ առիթ պիտի ունենա՞նք այդ բարձրութիւններն ելնելու։

—Յոյժ քիչ անգամ։ Ափրիկէի լեռներն' Եւրոպայի եւ Ասիոյ լեռներէն նուազ բարձր կ'երեւին։ Բայց, ինչ եւ լինին, մեր Վիքթորիան դիւրաւ կ'անցնի անոնց վրայէն։»

Քիչ ժամանակի մէջ կազն ընդլայնեցաւ փուքին ջերմութենէն, եւ օդապարիկը բարձրանալ սկսաւ։ Ջրածինն ընդլայնումը վտանգաւոր բան մը չունէր, եւ օդապարիկին ընդարձակ տարողութեան երեք քառորդը միայն լցուած էր։ Ծանրաչափն ութ մատնաչափի մօտ գոգաւորմամբ' վեց հազար ոտք բարձրութիւն ցոյց տուաւ։

«Երկար ժամանակ պիտի երթա՞նք այսպէս, հարցուց Ճօյ։

—Երկրային մթնոլորտը վեց հազար ձողաչափ բարձրութիւն ունի, պատասխանեց տօքթորն։ Ընդարձակ օդապարիկով մ'առաւել հեռի կրնայ երթալ որ։ Այնպէս ըրին Պ. Պրիօզի եւ Պ. Կէ-Լիւսաք։ Բայց յայնժամ նոցա արիւնը բերնէն ու ականջներէն դուրս կ'ելնէր։ Շնչելի օդը կը պակսէր։ Սակէց քանի մը տարի առաջ, երկու քաջասիրտ Ֆրանսացիք, Պ. Պարալ եւ Պ. Պիքսիոյ, նմանապէս համարձակեցան օդին վերագոյն բարձանցն ելնել, բայց իրենց օդապարիկը պատռեցաւ։

—Եւ վա՞ր ընկան, հարցուց մէկէն Քէննէտի։

—Անշո՛ւշտ, բայց ինչ կերպիւ որ պարտին ընկնիլ գիտնականք, առանց բնաւ վնասուելու։

—Ուրեմն, տէ՛րբ, ըսաւ Ճօյ, դուք կրնաք վերսկսիլ նոցա անկումը. բայց ես, որ տգէտ մարդ մ'եմ, կը նախընտրեմ մնալ պարկեշտ միջավայրի մը մէջ, ո՛չ յոյժ բարձր, ո՛չ ալ յոյժ ցած։ Փառասիրութիւն պէտք չէ այս մասին։»

Վեց հազար ոտք բարձրութեան մէջ, օդին խտութիւնն արդէն պակսած է զգալապէս, հնչիւնը դժուարաւ կը փոխադրի անդ, եւ մարդկային ձայնը լաւ չլսուիր։ Առարկայից տեսութիւնն ալ կը շփոթի։ Մարդկային աչքն անորոշ կոյտեր միայն կրնայ նշմարել. մարդիկ եւ կենդանիք բացարձակապէս անտեսանելի կը լինին. ուղիները ցանցեր կը թուին եւ լճերը մանր աւազաններ։

Տօքթորն եւ ընկերները զիրենք անկանոն վիճակի մը մէջ կ'զգային։ Մթնոլորտային ամենասրընթաց հոսանք մը խոպան լեռներէ անդին կը քշէր զանոնք, այնպիսի բարձր լեռներէ, որոց վրայ ձիւնի լայն տախտակներ կը հիացնէին տեսողին աչքերը. իրենց փեռեկեալ տեսքն աշխարհի առաջին օրերուն ովկիանական վրդովմները կ'ապացուցանէր։

Արեւը կը փայլէր գագաթնակէտին վրայ, եւ իւր ճառագայթներն ուղղակէս կ'իջնէին այդ ամայի գագաթանց վրայ։ Տօքթորն այն լերանց ճշգրիտ պատկերն առաւ, որք չորս զատ գագաթներէ կազմեալ էին, գրեթէ ուղիղ գծի վրայ, որոց ամենէն հիւսիսայինն' ամենէն երկայնն էր։

Շատ չանցած' Վիքթորիա Րիւպէհոյի միւս կողմէն վար իջնել սկսաւ անկաւեալ կողի մը քովէն անցնելով, ուր թխականաչ ծառեր կը տեսնուէին ցան եւ ցիր։ Ապա եկան սարեր ու ձորեր տեսակ մ'անապատի մէջ, որ Իւկակոյի երկրին նախադուռն էր. յետոյ կը պարզուէին դեղնորակ, այրած, հերձոտած դաշտեր, տեղ տեղ աղային տունկերով եւ փշոտ թուփերով։

Քանի մը թաւուտք, որք աւելի հեռուն անտառներ եղած էին, պճնազարդեցին հորիզոնը։ Տօքթորը գետնին մօտեցաւ, խարիսխները նետուեցան եւ անոնցմէ մին լայնատարած մոլաթզենիոյ մ'ոստերուն կառչեցաւ։

(Շարունակելի)

«պէտք չէ մոռնալ անոնց»(*) Նոյն ուղեւոր կը հաշուէ թէ միակ Եւրոպացի մը այս քաղաքաց մէջ ապրելու համար տարին 450 անգլ. ոսկիէ պակաս ծախք չի կրնար ընել. Տիգրիս Պաղտատէ վեր նաւարկելի չէ բայց եթէ գետային սամփակ նաւերով. Եփրատ ալ քիչ անգամ կրնայ տանիլ ուրիշ տեսակ նաւեր. Պաղտատ և Պասրա կցուած են մին օսմ. և մին անգլ. երկու շոգենաւային ընկերութիւններով. Օսմ. շոգենաւուն մէջ դրուած վաճառք յանձնած ատեն կրնան ապահովագրուիլ երբ նաւապետն Եւրոպացի է. Այս շոգենաւուց բեռնագինն յոյժ բարձր է. զի Պաղտատէ ի Պասրա մէկ տակառաչափ ապրանքին համար մինչեւ 35 շիլին կը վճարուի.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի, և զբաղեցաւ գաւառական այլ և այլ խնդիրներով։

Ժողովն ի մէջ այլոց վաւերացուց Ազգ. ընկերութեանց ընդհանուր կանոնագիրը և Արհեստանոցի կազմական կանոնագիրն։

Կրօն. Ժողովն, որ իւր նիստերը դադրեցուցած էր Ծննդեան տօներուն պատճառաւ, ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ երկուշաբթի։

Յառաջիկայ երկուշաբթի գիշեր Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ շքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի ի նպաստ ազգային վարժարանաց Բերայի։

Ներկայացուելիք խաղերն են ԼԱ ԴՐԱՎԻԱՏԱ, Վէրտիի հանրածանօթ օբերան, յորում Վիօլէթդային դերը պիտի կատարէ Օր. Հասքէլման, քաջածանօթ երգչուհին որու համբաւը լսած են արդէն մեր ընթերցողք և «Պ. ՇՈՒՓԼԷՕՌԻ իւր տունը պիտի մնայ» օբերէթ մէկ արարուածով Օֆէնպախի։

Թէ՛ ներկայացման կրթասիրական նպատակն և թէ խաղերու ընտրութիւնն յուսալ կուտան թէ Բերայի ազգայինք պիտի փութան ներկայ գտնուիլ այս թատերական գեղեցիկ երեկոյթին, ի քաջալերութիւն իրենց վարժարանաց։

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱԶԴԱՆ	Ազգային Պոլսական դէմքեր (Պօլէն Ծոլճէ)
ՍՏՈՅԱՆՈՖ	Քաղաքական
ՏՐ. ՌՕԲԷՆՍՕՆ	Առողջաբանական
	Կոտորած Պարսկահայոց
Յ. ՆԻՒՍՈՒԹԵԱՆ	Գրադատական
	Արձագանգ
	Օրագիր
Ա. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ	Դերասանուհին

(Ձեռքէ կը ծախուի ի գին 40 փարայ)։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ ՄԱՆԵԱԿԸ

Հեղինակ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

Թարգմանիչ Բ. Մ. ՓՕԶԱՃԵԱՆ

Յ. Քրիստոսփորեան էֆէնտի, ԴԱՐԲՆՈՑԱՊԵՏԻ գտած ջերմ ընդունելութենէն քաջալերեալ, այժմ սկսած է թերթ առ թերթ հրատարակել Ալեքսանդր Տիւմայի այս նշանաւոր վէպն, որ չորս հատորէ պիտի բաղկանայ։ Բաժանորդագրութեան գինն է 8ական երեսներէ բաղկացեալ 16 թերթի, այսինքն 128 երեսներու համար 3 ղրուշ, մինչեւ ԴԱՐԲՆՈՑԱՊԵՏՆ՝ 8 ական երեսներէ բաղկացեալ 12 թերթ կը տրուէր։

Բաժանորդ գրուելու փափաքողք պէտք է դիմեն Թարգմանչին՝ Բիւզանդ էֆ. Փօզաճեանի գրատունն, ի Զագմագճըլար-Եօգուշ թիւ 56, ինչպէս նաեւ Հայ գրաչաց ընկերութեան տպարանն, Պապը Ալի փողոց թիւ 52, առ Յարութիւն Քրիստոսփորեան, Չրախճեան Պօղոս և Յակոբ աղաներուն, և Սէֆիթճի խանի դէմ ծխախոտավաճառ Գէորգ աղային եւ լրագրավաճառներուն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Կը յիշուի թէ Վիքթօրիա Թագուհին՝ Կ. Պոլսոյ դեսպան Սըր Ռ. Հուայդի միջոցաւ Վեհ. Սուլթանին ծանուցած էր Հէնրի տը Պադէնպէրկ Իշխանին մանչ զաւակ մը ծնիլը։ Վեհ. Սուլթանն՝ ի պատասխանի այդ ծանուցման՝ շնորհաւորական գիր մը ղրկած է Վիքթօրիա Թագուհւոյն։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Յունաստանի Թագաւորը՝ գահաժառանգ Կոստանդին Իշխանի չափահասութեան առթիւ հետեւեալ պատուանշանները շնորհած է.

Ս. Փրկչի պատուանշանի առաջին աստիճանը՝ Սելանիկի, Իզմիրի, Քօրֆէզի մետրապոլտաց, Բերայի յոյն արքեպիսկոպոսին, Իզմիրի կաթոլիկ արքեպիսկոպոսին եւ քաղաքապետին։

Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանն՝ Ատրինէի կուսակալութեան օտար թղթակցութեանց տնօրէն Արմենակ էֆէնտիի, Ատրինէի երկաթուղւոյ տնօրէն Պ. Բիւրդքէի, Իզմիրի քարափանց տնօրէն Պ. Կիֆրէյի, Լոյտի գործակալ Պ. Օսքար Մարինիի, Սելանիկի վաճառականներէն Պ. Ալլաթինիի եւ մայրաքաղաքիս սեղանաւորներէն Պ. Պ. Սիֆոնիօ եւ Ժ. Վլաստոյի։

Նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը՝ [illegible] լրագրոյ տնօրէն Պ. Քուսմարիանոսի և Իզմիրի քանի մը յոյն վաճառականաց։

ԳԱՐԱՏԱՂ

Զէթինէի օսմանեան դեսպան Ճէվատ փաշա ընդարձակ տեղեկագիր մը յղած է առ Բ. Դուռն, Գարատաղի իշխանապետութեան զինուորական պատրաստութեանց նկատմամբ։ Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց [illegible], տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ Գարատաղի կառավարութիւնը կը պատրաստուի անմիջական և վճռական գործողութեան մը ձեռնարկել։

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կը յիշուի թէ Քաղաքապետութեան սնտուկները կնքուած և պաշտօնատան հաշիւներն եւս քննուելու վրայ էին։

Արդ, այս գործին համար կարգուած քննիչն իւր պաշտօնն աւարտած լինելով տեղեկագիր մը մատուցեր է Ելմտական Նախարարութեան, և սոյն տեղեկագիրը քններ է նոյն պաշտօնատան մէջ կարգեալ յատուկ մասնաժողով մը։

Կատարուած քննութիւնք, կ՚ըսէ Թարիգ, երեւան հանած են բաւական զեղծումներ որք գործուած են քաղաքապետութեան գանձուն մէջ։ Ի մէջ այլոց կառավարութեան այն պարտքերն՝ զորս Ելմտական գանձը Թասֆիյէի արժէթղթովք կը վճարէ, Քաղաքապետութեան սնտուկն՝ հակառակ իւր պարտականութեան՝ հնչուն դրամով վճարեր է։ Ուստի Ելմտական Նախարարութիւնը նկատելով որ իրաց վիճակը Քաղաքապետութեան հաշուակալին փոփոխութիւնը կը պահանջէ, որոշմամբ քննիչ մասնաժողովին, խնդիրը Բ. Դրան մատուցեր է։

—Եանեաի Տեֆթէրտար Խայրի էֆէնտի նահանգին Ելմտական գործոց մէջ զեղծումներ գործած լինելով, Վեհ. Սուլթանն հրամայեց որ Խայրի էֆէնտի պաշտօնանկ լինի, նորա նկատմամբ ի սկզբանէ անտի եղած բողոքները քննուին և յետ այսորիկ Եանեաի Ելմտական գործերը կանոնաւոր ուղղութիւն մը ստանան։

—Թարիգ տեղեկանալով որ զինուորական պարէններու հայթայթման և նոյն նաւազօրքի դրուելուն առթիւ այլեւայլ զեղծումներ ի գործ կը դրուին, ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Շատ գեղեցիկ կը պատմուի նախընթաց գիշեր ռուսական դեսպանատան մէջ տրուած պարահանդէսն որոյ առաջին մասը մանկանց յատկացեալ էր։ Մանկական պարահանդէսն սկսաւ եւր. ժամը 8ին, դեսպանատան մեծ սրահին մէջ զոր կը դրուէին դեսպանաց, օսմ. քանի մը երեւելեաց եւ Բերայի բարձր դասու երկսեռ զաւակունք՝ ճոխ ու սիրուն հագուստներով. ի մէջ այլոց, Պ. Նէլիտոֆի որդին՝ Պ. Ժիւքա Նէլիտոֆ՝ կը կրէր ռուսական հին իշխանի հագուստ, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշայի որդին՝ Ֆայիզ պէյ՝ թուրք սպայի հագուստ, Եուսուֆ Ռիզա փաշայի դուստրը՝ Սաթիկէ հանըմ՝ թըքական մետաքսեայ հագուստ մը, Մոհսին Խանի դուստրը Գիւլի հանըմ՝ մանկական հագուստ (պէպէ), Պարսկական դեսպանին եղբօրորդի Մէհմէտ խան՝ ալպանիական հագուստ. Նոյնպէս զանազան ազգաց հին ու նոր զինուորական և իշխանական համազգեստները կը կրէին դեսպանաց և այլոց զաւակունք։ Ժամը 10ին վերջանալով մանկական պարահանդէսն, սկսան հետզհետէ հասնիլ միւս հրաւիրեալք, դեսպանական մարմինն գրեթէ ամբողջութեամբ, օսմ. բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ շատեր, Սայիտ փաշա, Ռիզա փաշա, օտար գաղթականութեանց երեւելի ընտանիքներն։ Դեսպանք, դեսպանուհիք և հրաւիրելոց մեծ մասն եւս ճոխ տարազներ կը կրէին, այլ և այլ դասեր ու բարքեր ներկայացնող։ Կարելի չէ մի առ մի թուել այդ հարիւրաւոր արանց ու կանանց գոյնզգոյն, ոսկեհուռ ու ճոխ հանդերձներն որք ակնապարար տեսարան մը կ՚ընծայէին դեսպանատան սրահներուն մէջ։ Պարերը տեւեցին մինչեւ առաւօտ մեծ ոգեւորութեամբ. կէս գիշերէն մէկ ժամ յետոյ ընթրիք սեղան մը տրուեցաւ, յետ որոյ ռուս արք ու կանայք՝ Պ. Տիմիրի Նէլիտոֆի առաջնորդութեամբ պարեցին ռուսական մեծ մազուրքան, որ ազգային եղական հանգամանք մը կը կրէ։

ԿՐԵՏԷ

Կրետէէն հետեւեալը կը գրեն կղզւոյն կուսակալին փոփոխման առթիւ.

Յունուար 11/23 ին հեռագիրը ծանոյց կառավարական պաշտօնատան, թէ Բ. Դուռն ընդունելով Սավա փաշայի հրաժարականը, նորա յաջորդ կարգեր է տէրութեան ընդհանուր դատախազ Քօսդաքի փաշան։ Մէկ վայրկենի մէջ լուրը տարածուեցաւ ամեն կողմ եւ հետզհետէ հաղորդուեցաւ կղզւոյն ամեն գաւառակներն. միեւնոյն ժամանակ կուսակալ Սավա փաշա օտար հիւպատոսարաններն երթալով ծանոյց իւր հրաժարման ընդունուիլն ու յաջորդին մօտալուտ գալուստը։ Կրետէի կուսակալին փոփոխութիւնը միշտ իբր ամենակարեւոր դէպք մը կը նկատուի շատ մը տեսակէտներով. իսկ այս միջոցիս սովորականէն աւելի մեծ կարեւորութիւն մը կստանայ Ելմտական տագնապին պատճառաւ որ կը տիրէ կղզւոյս մէջ, մանաւանդ եթէ ճշմարիտ է թէ կայս. կառավարութիւնը մերժած է մեր Երեսփոխանական Ժողովոյ առաջարկն ի մասին մաքսային հասութից։

Մեծ գովեստիւք կը խօսուի նորընտիր կուսակալին վրայ, բայց իրաւամբ կը հարցուի նաեւ թէ արդեօք պարագայից մէջ պիտի կարենա՞յ կառավարել երկիրը, մանաւանդ երբ մօտ է գումարումն ընդհանուր Ժողովոյ որ անցեալ տարուան առաջարկները վերըստին պիտի կրկնէ կայս. կառավարութեան մօտ։ Ընդհանրապէս կը կարծուի որ եթէ Քօսդաքի փաշա հրահանգ ստացած չլինի գոնէ մաքսային հասոյթը տեղական պէտքերից յատկացնելու առաջարկը գործադրել, բազում դժուարութեանց պիտի հանդիպի։

* * *

Սելամլըքի արարողութիւնը սովորական շքով կատարուեցաւ երէկ Պեշիքթաշի մզկիթին մէջ. Պեշիքթաշի պաշտպանոցէն հանդէսը կը դիտէին ռուսական դեսպանն ու դեսպանուհին և սերպիական դեսպանն ու դեսպանուհին։ Վեհ. Սուլթանն իմանալով նոցա ներկայութիւնն, անմիջապէս սենեկապետ Էմին պէյը ղրկեց որ յանուն Ն. Վեհափառութեան մեծարեց և պատուասիրեց զնոսա։

—Սըր Հէնրի Տրըմմնտ Ուոլֆ երէկ շոգենաւէն ելնելուն ուղղակի անգլիական դեսպանատունը գնաց և երկար խորհրդակցութիւն մ՚ունեցաւ Սըր Ռ. Հուայդի հետ։

—Վճռաբեկ ատենի անդամ Շէֆիգ էֆէնտի, որ երբ դատական քննիչ Արշիպելագոսի կղզիներն և Ատրինէի նահանգը շրջած էր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ և իւր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Դատական Նախարարութեան։ Շէֆիգ էֆ. միանգամայն քննած է Միտիլլիի ընդհ. դատախազի օգնական Յովհաննէս էֆէնտիի դէմ եղած գանգատներն եւ իւր քննութեանց արդիւնքը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

—Վեհ. Սուլթանը տեղակալ-գնդապետի աստիճան շնորհեց իւր անձնական [illegible] շոգենաւուն հրամանատար հազարապետ Սալիհ պէյի։ Նոյնպէս այդ շոգենաւուն և [illegible] շոգենաւակի սպայից աստիճաններն եւս բարձրացուց ըստ կարգին։

—Երբ մէկ կողմէն կայս. կառավարութիւնը կը պատրաստուի Պ. Սիֆէլտէրի յանձնել Նիկոմիդիայէն մինչեւ Էնկիւրի երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհն, Սեբաստիա Տիարպէքիրի ճիւղն ալ միասին, միւս կողմէ Պ. Բրէսէլ՝ որ այնքան աղմուկ յարոյց այդ շինութեան գործն ստանձնելու համար՝ Փարիզի մէջ կ՚աշխատի դրամատեարց խումբ մը կազմել, աջակցութեամբ Տօնոն և Ընկ. Պանքային, մեծահարուստ դրամատէր Պ. Լըֆէվրի և այլոց, որոց անուանք ծանուցուած չեն տակաւին։ Կ՚երեւի թէ Պ. Բրէսէլ ասիական երկաթուղեաց ուրիշ մէկ մասին շինութեան մենաշնորհը պիտի խնդրէ կայս. կառավարութենէն և կամ կը տարակուսի Էնկիւրիի գծին շինութիւնը Պ. Սիֆէլտէրի յանձնուելուն վրայ, ըստ որում կայսերական ֆերմանը չէ եղած տակաւին։

Միւս կողմէ Լը Թիւրք, կէս-պաշտօնական լրագիրն, դժուարաւ հաւատ կ՚ընծայէ այդ մենաշնորհը Պ. Սիֆէլտէրի յանձնուելուն, ըստ որում, կ՚ըսէ, Հայտար-Փաշայի երկաթուղեաց ընկերութեան տնօրէնն իւր ծրագրին գործադրման համար երաշխաւոր ցոյց կուտայ Էրլանկէր դրամատունն և այդ դրամատան դէմ այս պահուս Փարիզի դատարանաց առջեւ դատ բացած են Բրէսէլ Ժէնէրալ Ֆրանսէզի բաժնետէրք, գանգատելով թէ զոհ գնացած են տնօր ինչ ինչ կամայական գործողութեանց։

—Մէտինէի զինուորական հրամանատար Ֆերիգ Մուսթաֆա Րիֆաթ փաշայի դէմ կրկին բողոք եղած է բարձրագոյն պաշտօնատան մը։ Բողոքագիրն կը կրէ ութսուն երկու թէ՛ կրօնական և թէ՛ աշխարհական երեւելեաց ստորագրութիւններն։

—Հաքիքաթ կ՚իմանայ թէ Պաղտատի նահանգին ձիերու արտածութեան համար եղած արգելքը պիտի բարձուի։

—Ապահովութիւնը տեղեկանալով որ մայրաքաղաքիս ոչխարաց մէջ ծաղկի հիւանդութիւն ծագած է, յատուկ անասնաբուժներ ղրկեց զինուորական սպանդանոցները, պէտք եղած քննութիւնները կատարելու համար։

—Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լիբանանու կառավարիչ Վասա փաշայի քոյր և յիշեալ կուսակալութեան քարտուղար Քիւբէլեան Գրիգոր էֆէնտիի կողակից Տիկին Ռօզա Քիւբէլեան Նախընթաց օր մեռեր է ի Պէրութ։

—Ի նպաստ Արսլանպէկլի հրկիզելոց եւ Փոքր Ասիոյ երկրաշարժէն վնասելոց միջեւ ցարդ հանգանակեալ նպաստից գումարը կը հասնի 103,734 ղրուշի։

—Ատրինէի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ անցեալ շաբթու Քէլէմալէ և Սազլըյի գաւառակաց մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։

—Ըստ տեղեկութեանց Վիէննայի լրագրաց, Կ. Պոլսոյ ֆրանսական եւ իտալական դեսպանք հրահանգ ընդուներ են իրենց կառավարութենէն, հաւաքական ծանուցագիր մը տալ Պետական Խորհրդոյ այն որոշման դէմ որոյ համեմատ ֆրանսական եւ իտալական բոլոր խառն երեւցած ձէթք պիտի դրաւուին մաքսատան մէջ։ Այդ բողոքագրով կը պահանջուի նաեւ բառնալ այն խիստ ձեւակերպութիւններն որք կիրարկով մը արդէն կը լինին ֆրանսական նաւահանգիստներէ ղրկուած ձիթն իւղի ի Թուրքիա ներմուծման։

—Ադրիանուպոլսոյ Վերաքննիչ Ատենին ընդհ. դատախազի կողմէ բողոքագիր մը հասած է Դատական Նախարարութեան ծանուցանող թէ Այնոսի Նախնական դատարանի նախագահ Մէհմէտ Սաալի էֆէնտի ապօրէն կ՚արձակէ այլեւայլ ոճրագործներ։

—Հետեւեալ հեգնական տողերը կը կարդանք [illegible] մէջ.

«Դաշիրէէն առնուած լրոյ նայելով, Օսման Տիկմա փութանակի մեկներ է Տոնկոլային դէպի Կարմիր Ծովու եզերքն։

«Մէհտիին հռչակաւոր տեղակալն իմացած լինելով որ Անգլիացիք Պուլկարիոյ Աղեքսանդր Իշխանն պիտի յանձնեն Կարմիր Ծովու եզերաց վրայ Սուտանցւոց դէմ ելնելու կոչուող զօրաբանակի հրամանատարութիւնն, յայտարարեր է թէ կ՚ըղձայ ժամ առաջ չափուիլ այդ «Նորեկին» հետ։

«Յայտնի է թէ վերջերս Դաշիրէէն զօրք ղրկուեցաւ ի Սուաքիմ, որպէսզի անգլօ-եգիպտական պահապան զօրքը կարենայ վերստին յարձակիլ Թօքարի ամրոցին վրայ։»

—Պաղտատի Նորընտիր կուսակալ Մուսթաֆա Ասիմ փաշա, որ Շքոտրայէն մայրաքաղաքս ժամանեց երէկ, ուղղակի կայս. պալատ գնաց։

—Ելմտական Նախարարութիւնը պէտք եղած պատրաստութիւնները տեսած է վաղը վճարելու համար կառավարական պաշտօնէից յունիսի ամսաթոշակներն։

—Մայրաքաղաքիս ծանօթ վաճառականներէն Պ. Անտրէ Իբար՝ որ զանազան տեսակ ափիոններ ի տես դրած էր Փարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին որ բացուեցաւ 1886 յունիսին և փակուեցաւ Նոյեմբեր 30ին, յիշեալ Արուեստահանդէսի Քննիչ Մասնաժողովոյն կողմէ ոսկի միտալ ստացեր է, որ երկրագործական ճիւղին ամենէն մեծ պարգեւն է։ Պ. Անտրէ, Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ժամանակէ հետէ մեծ համբաւ կը վայելէր արդէն տեղական երկրագործութեան այդ կարեւոր ճիւղին մէջ իւր ունեցած ձեռնհասութեամբ, և Փարիզի Արուեստահանդէսին այս վարձատրութիւնը կուգայ պաշտօնապէս հաստատել այդ համբաւը զոր շահած է իւր ուղղութեամբ և աշխատութեամբ։

—Տրապիզոնի կուսակալ Սուրուրի էֆէնտի նկատելով որ Իւնեայի, Կիրասոնի, Օրտուի և Տրէպէի գայմագամք անկարող են ձերբակալել այդ կողմերն ասպատակող աւազակները, խնդրած էր Բ. Դռնէն որ այդ Գայմագամք փոփոխուին. ըստ այսմ, Նոր գայմագամներ ղրկուեցան այդ չորս գաւառակներն։

—Ֆրանսական դեսպանատունը կայս. ծովային Վարժարանին յանձնեց փառակազմ օրինակ մը [illegible] անուն գրքին, զոր հեղինակն՝ Ֆրանսայի ծովային Թանգարանի տնօրէն ծովակալ Բարի՝ նուիրած է։

—Սելանիկի զօրաբաժնին սպայակոյտի գեր-նախագահ գնդապետ Հասան Րիզա պէյ զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ անդամ կարգուած լինելով մայրաքաղաքս եկած է։

—Մախսուսէի Տօփ-Պաշէ շոգենաւն Բրէվէզա փոխադրեց բաւական ռազմամթերք. [illegible] շոգենաւն եւս երէկ Սելանիկէ ճամբայ ելած է ուստից հիւանդ զինուորներ կը բերէ ի Կ. Պոլիս։

—Աւստրիական-Թղթատար շոգենաւն երէկ մայրաքաղաքս բերաւ 310 ձի կայս. զօրաբանակաց գործածութեան համար։ Այս ձիերէ 140ն Իւսկիւտարի կողմն հանուեցաւ Թնդանօթաձիգ զօրաց առաջին և ութերորդ գունդերու գործածութեան համար։

—1886 տարւոյն մէջ Օտէսայի ճամբով Երուսաղէմ և Աթոսոյ վանքն ուխտի գնացած են 5000 ռուս ուխտաւորք, որք մեծաւ մասամբ երկրագործ դասուն կը պատկանին։

—Ռուսական շոգենաւային ընկերութիւնն՝ իւր Կ. Պոլսոյ գործակալ Պ. Իւկովիչի միջոցաւ արծաթեայ թէյաման մը նուիրեր է Սեւ Ծովու Ազատարարաց վարչութեան պետներէն Բալմէր Նաւապետին, այն եռանդուն աշխատութեան համար զոր յիշեալ Նաւապետը նուիրած էր [illegible] Գ. շոգենաւուն ազատման համար։

—Գալաթայի ոստիկանութեան հազարապետ Նուրի պէյ, տեղեկանալով որ հռչակաւոր Մէհմէտ Քէհլիվանի ընկերներէն Էմին և Պէյթուլլահ՝ Կէյքէշ Օմերլի գիւղի մէկ սրահին մէջ կը գտնուին, անմիջապէս հեծեալ և հետեւակ ժանտարմաներով այդ տեղը երթալով սրահը պաշարեց։ Հրացաններն սկսան արձակուիլ երկուստեք. Նուրի պէյ վիրաւորուեցաւ ու ժանտարմա մը մեռաւ և աւազակներն ալ խոյս տուին։

Հաքիքաթ կ՚ըսէ թէ հարկաւ առանց պատճառի չէ որ երկու աւազակներ այսպէս խոյս կուտան թողլով ոստիկանութեան խումբ մը պաշարումն։ Մեր ստոյգ տեղեկութեանց նայելով, կը յարէ Թուրք թերթը, աւազակները Մարթինի հրացաններով զինուած են եւ իսկ ոստիկանութիւնը [illegible], ուստի ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք որպէս զի աւազակներու վրայ յարձակող ոստիկանք Մարթինի հրացաններ ունենան իրենց յարձակումը այսպէս ապարդիւն չմնալու համար։

ՓՆՏՌՏԱԼԸ ԾԻԾԱՂ ԿԸ ՇԱՐԺԷ

Բերայի Լիւքսեմպուրկի զբօսարանին մէջ պարոն մը մեծաչառաչ կը փնտռտար, դէմքն այնպէս մը ծամածռելով որ անհնար էր ներկայից իրենց ծիծաղը զսպել։

Փնտռտացող պարոնը կանչեցաւ ատոր վրայ։

—Էհ, մամաց, ինչ ալ զուարճալի բան է խնդալ ուրիշին փնտռտալուն վրայ։

—Բայց, պարոն, ըսաւ հոն ներկայ եղող բժիշկ մը, շատ դիւրին է ազատիլ այդ ծծմաներէն. դուք ալ ամենուն պէս ըրէք, Ժէռոտէլի Բաստիլներ առէք. Այս օրուան օրս ամենէն ազդեցիկ դեղն է ընդդէմ հազի, հարբուխի, կոկորդի գրգռման ևն։ Այն ատեն դո՛ւք կը խնդաք ուրիշներու փնտռտալուն վրայ։

Պատասխանը ճիշդ էր, և մեր պարոնը գնաց անմիջապէս տուփ մը Ժէռոտէլի Բաստիլ առնելու մերձակայ դեղարանէն։

Ժէռոտէլի Բաստիլներու կեդրոնատեղին են ի Կ. Պոլիս Գանդուք եղբարց Բրիտանական դեղարանն, Պ. Թէոտորիտէսի կեդրոնական դեղարանն, և Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Մեծ փողոց Կալաթայի։ —Փոքրաքանակ կը վաճառի ամեն դեղարանաց մէջ։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ռումէլի երկաթուղեաց արժեթղթոց 102րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ Արքունի փողերանոցին մէջ և աջակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային, յառաջիկայ երեքշաբթի, Փետրուար 1 (Ն. Տ), ճիշդ կէս օրին։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր, յոյն տիկնանց բարեգործական ընկերութեան պարահանդէսին պատճառաւ, ներկայացում չիկայ ի Նոր Թատրոն։

Վաղը, միջօրէին, Պ. Մանասի խումբը պիտի ներկայացնէ ՆԻՆԻՇ, և երեկոյին՝ ԼԱՔՄԷ եւ ՍՊԱՍԱՒՈՐՔ, կատակերգութիւն երեք արարուածով։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Լոնտոն, 28 յունուար

Լորտ Սալզպըրի երէկ ճառ մ՚արտասանելով ջատագովեց Նախարարութեան արեւելեան աշխարհավարութիւնն, ի պատասխանի Լորտ Կրանվիլի քննադատութեանց։ —Հաստատեց թէ Եւրոպայի յարաճուն սպառազինութիւնները վտանգ կ՚սպառնան. —Խոստովանեցաւ սակայն թէ արդի կացութիւնը խաղաղ երեւոյթ մը ունի։

Թայմզ կը հաստատէ թէ Լորտ Սալզպըրիի երեկի ճառն աւելի ապահովիչ է քան Քաղաքապետութեան հացկերոյթին մէջ արտասանած ճառը։ —Խօսելով Պուլկարիոյ գործոց վրայ, Թայմզ կը կարծէ թէ խնդիրը խաղաղ ճամբու մէջ մտած է։

ՉԸՐՉԻԼ ԿԸ ՀԱՐՈՒԱԾԷ ՍԱԼԶՊԸՐԻ

Լոնտոն, 28 յունուար

Լրագիրք կը հրատարակեն Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլի դեկտեմբեր 21 թուականաւ մէկ նամակն առ Լորտ Սալզպըրի. այս նամակաւ Լորտ Չըրչիլ բացարձակապէս կը պարսաւէ Լորտ Սալզպըրիի արկածալից աշխարհավարութիւնն եւ խորհուրդ կուտայ Անգլիոյ բոլորովին ետ կենալ ցամաքային կռիւներէ։

ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմ, 28 յունուար

Երեսփոխանաց Ժողովը վստահութեան քուէ տուաւ Տէբրէդիսի ազատական Նախարարութեան։

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒԹԷՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ

Պերլին, 28 յունուար

Արքունեաց այս առուր ընդունելութեան մէջ, Վիլհէլմ կայսրը ծանոյց սպայից թէ ի մօտոյ պահեստի 72,000 զօրք ի զէն պիտի կոչուին, բազմահարուածեան նոր հրացանին վարժուելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վիէննա, 29 յունուար

Սոֆիայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պուլկար պատուիրակութեան անդամ Պ. Թոլչէֆ երէկ առաւօտ Սոֆիայէն մեկներ է՝ Ֆիլիպէի ճամբով Կ. Պոլիս երթալու համար։

ԱԶԴ

Մեր «Նկարագրական Ուղեւորութիւն ի Հայաստան գաւառս» երկասիրութեանց վաճառման կեդրոնատեղին է Մեծ. Վարդան Ալանեանի եւ եղբարց գրավաճառանոցը, Պոլիս, Զագմաճըլար Եօգուշը, Թիւ 51։

Գին.— Ա. և Գ. մասերն 8 ական եւ Բ. մասը 10 դահեկանի։

Վարժարանաց, ինչպէս եւ աւելի քանակութեամբ գնողաց համար գոհացուցիչ զեղչ կը լինի։

Գաւառաց համար յանձնարարութիւնք ճշդիւ կը կատարուին Թղթատարով, որոյ ծախքը մեզ կը վերաբերի, առանց գնոյ յաւելման։

3—3 ՄԻՐԱԽՈՐԵԱՆ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 17 յունուար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

Լոնտոնի վրայ (պահանջի)	110 3/4
» » » (վճարելի)	110 5/8
» Փարիզի » (պահանջի)	22 80
» » » (վճարելի)	22 87 1/2

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

	Դահեկան
Երէկ երեկոյ, գոց (Միաց. Օ. Սերի Գ. Կ.	15 21
Պորսայի գոցուելէն վերջը »	15 20
Բերայի մէջ »	— —
[illegible] բացուելուն »	15 20
Բարձրագոյն գին	15 20
Նուազագոյն »	15 19
Կէս օրին	15 20

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	(Գ. Կ.)	40 10
Այս առաւօտ	» »	40 08
Կէս օր	» »	40 04
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա. Սերի	21
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ.	14 05
» 1865) 1869) 1873)	C	15 20

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ երեկոյեան գոցուելու	79
Այս առաւօտ բացուելու Գ. Կ.	79
Կէս օրին	79

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Տոմպ Տէ Ժէնէրալ	Գ. Կ. Անգլ. Լ.	3 11
Կրէտի Ժէնէրալ	Գ. Կ. Օսմ. »	6
Գազի ընկ. [illegible]	»	5 22
[illegible]	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	287 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	34 50
[illegible]	»	—
[illegible] Լաւրիոնի	»	82

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 34
Անգլիական ոսկի	»	110 34
Բօլ իմբէրիալ	»	90 20
Մեճիտ	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	9 68
» արծաթ	»	82 20
Ֆորին	»	— —
[illegible]	»	107 1
[illegible]	»	102
[illegible]	»	102
[illegible]	»	97 30
[illegible]	»	19 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 28 Յունվար, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քոնսոլիտէ	100 13/16
Օսմ. » Սերի Գ. բացուելու	13 13/16
» » գոցուելու	13 3/4
» » » Ա.	21
» » » Բ.	14 1/8
» » » Գ.	13 3/4
Օթօման 1871	69 1/2
Փոխառութիւն 1877	80 1/2
Բանք Օթօման	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	74 1/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	94 1/4
Դայրա Սանիէ	68 1/2
Տոմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	91 1/4
Հունգարական պարտաթղթոց 4%	— —
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 574

Վիէննա, 28 Յունվար, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 80
Օսմանեան երկաթուղի	16

Փարիզ, 28 Յունվար, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 93
» » 3 %	80 20
Օսմանեան Քօնսօլիտէ Սերի Գ. բացուելու	13 85
» » » գոցուելու	13 95
» » Սերի Բ.	14
» » » Գ.	14
Օսմանեան երկաթուղի	32 62 1/2
» Ռէժիի բաժնեթղթեր	— —

(*) Հրէից հաւատարմութիւնն ու պարկեշտութիւնը գովելէն ետք Հայոց խորամանկութենէն վախցող այս Աւստրիացին շատ տարօրինակ ճաշակի տէր մէկը պէտք է լինի։ Մ. Խ.

Ոսկի Օթոման	499 37 1/2
Գրէտի Լիոնէ	556 25
» Ֆոնսիէ	1365
Թամպաքօ Լիմիթէ	1235
[illegible]	2000
Թուրքական 5 % 1877ի	99
Իտալական Ռանթ	96 10
Եգիպտական միացեալ	361 75
Սպանիական (արտաքին)	63 1/8
[illegible]	347 50
5 % [illegible]	306 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 36

ՓԱՐԻԶԻ ՊՕՒՐՍ

Փարիզ, 28 Յունուար, ժ. 10 վ. 30 երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	13 99
Եգիպտական	361 25

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Փարիզի Երկայնութեանց Գրասենեկի Նոր Տարեցոյցն (1887), աստ հասած մի քանի օրէ ի վեր, ընտիր յօդուած մը կը պարունակէ զոր գրած է Ծովակալ Մուշէ, Երկնային Լուսանկարի վրայ։

Առիթն յոյժ պատեհ է այս նիւթոյն վրայ գրելու, ինչու որ լուսանկարով երկնային գունտին մի քարտէսը հանելու համար համազգային ժողով մը պիտի գումարի ի Փարիզ Դիտարանին մէջ, 1887 Ապրիլ 16ին, և այժմէն կրնանք երկու խօսք ըսել խնդրոյն վրայ, քանի որ ի ձեռին ունինք ձեռնհաս գիտնոյ մը բացատրութիւններն։

Այն օրէն յորում Տակէռ լուսանկարը գտաւ, այն օրէն ծնաւ երկնային մարմնոց, արեգական, լուսնոյ, մոլորակաց, գիսաւորաց, համաստեղութեանց և միգամածից լուսանկարով պատկերներն առնելու գաղափարն։ Այս այնքան բնական էր և այնքան օգտակար որ աստեղագէտք զուարթ երազներ տեսան ցերեկն ի բուն եթէ ոչ գիշերն որ իրենց գործելու ժամն է։ Առակօ, այն մեծ աստեղագէտը, Նիէպսի և Տակէռի միակ քաջալերիչը, նոցա գիւտն առաջին անգամ (1839ին) Ակադեմիոյ ներկայացուցած ատեն չէր մոռնար միանգամայն ըսելու թէ աստեղագիտութեան համար մեծ ծառայութիւններ կ՚սպասէ լուսանկարէն։

Եւ ահա օրն հասած է։ Պիտի հարցունէք անտարակոյս թէ քիչ մը ուշ չէ՞, ինչո՞ւ համար մինչև այսօր ի գործ չդրին Առակօի ցոյց տուածն և ինչո՞ւ համար շուրջ 40 տարի վերջ հազիւ յաջողած կ՚երեւանք։ Պատճառը շատ պարզ է և միանգամայն շատ կնճռոտ։

Շատ պարզ է եթէ ի նկատ առնուք թէ այն լուսանկարը, զոր Տակէռ կը շինէր, յանհունս տարբեր էր անկէ որ այսօր Ապտուլլահեան եղբարց գործարանէն կ՚ելնէ։ Չէ թէ միայն լուսանկարի արուեստն անկատար էր և թերի, այլ նաեւ անյարմար և անվարժ ձեռքերու մէջ կը գտնուէր։ Միանգամայն այդ պատճառ կնճռոտ է, ինչու որ նոյն իսկ առաջնակարգ լուսանկարիչ մը անկարող է արեգական կամ լուսնոյ պատկերն առնուլ, թէպէտ արեգակէն և լուսնէն աւելի գեղեցիկ դէմքեր հրաշալի նրբութեամբ ապակւոյն վրայ կը գծագրէ։ Այն գործիք, զոր Տակէռ յօրինեց, այն գործիք զոր բազումք կատարելագործեցին և այն տարրաբանական բաղադրութիւններն որք ըստ պարագայից կը պատրաստուին և որոց մասին մեծ լուսանկարիչք գաղտնիքներ ունին կ՚ըսեն, լիովին անբաւական են երկնալուսանկարի։ Անդ մասնաւոր գործիքներ հարկ են և մասնաւոր գործիչներ։

Վկայ պիտի ըլլար այս խօսքիս Երուսաղեմայ լուսահոգի Պատրիարքն, Տ. Եսայի Արքեպիսկոպոս, որ, ինչպէս ծանօթ է ամենեցուն, մեծ հաճոյք կ՚զգար պարապոյ ժամերու մէջ գիտութեամբ զբաղելու, և մասնաւորապէս լուսանկարով։

Օր մը երկարօրէն պատմեց ինձ թէ Երուսաղեմայ Ս. Տեղեաց զանազան լուսանկարները պատրաստելով հանդերձ փափագեր է երկնային մարմիններն ալ լուսանկարել և այս նպատակաւ ոչինչ աւելի պարզ համարած է քան վեր ուղղել իւր լուսանկարի գործիքին բերանն և գիշեր մը լուսնոյ պատկերն առած է կամ առնել փորձած։ Զո՞ւր պատրանք։

—Հազիւ այսչափ լուսաւոր մոլորակ մը ստացայ աննշան և աննշմարելի, ըսաւ, փոքր մատին ծայրը ցոյց տալով։

Նոյն բանն ըրած էր Պ. տը Լա Ռիւ, երեւելի գիտուն մը, և նոյն իսկ Տակէռ 1840ին, և նոյն արդիւնքն ստացած էին։

Արդէն ստացեալ պատկերին մանրութիւնը չէր, որ անպատեհութիւն կամ դժուարութիւն կը համարուէր։ Ինչպէս որ ըսի իրեն, եթէ լուսանկարի գործիքը դիտակի մը կցելով ուղղէր լուսնոյ վրայ, ի հարկէ շատ աւելի մեծ պատկեր մը պիտի նկարուէր ապակւոյն վրայ։ Սակայն ուրիշ անպատեհութիւն մը պիտի ծագէր, զոր նա բնաւ չէր նախատեսած։ Ըստ որում քօլլօտիոնով կը նկարէր, ըստ որում գիշեր ատեն կը նկարէր, հարկ էր բաւական ժամանակ սպասել լուսոյ ազդեցութիւնն զգայուն տախտակին վրայ ներգործելու համար։ Արդ ամենէն կրակոտ երիտասարդն անգամ Ապտուլլահեանի գործարանին մէջ ի հարկին երկու կամ երեք վայրկեան անշարժ կենալ կը յաջողի, մինչդեռ լուսինը միշտ կը շարժի, միշտ կը տեղափոխէ, չյարգեր նկարչին կամքը, սա ըլլայ Պատրիարք, ըլլայ Կաթողիկոս։ Երբ ստացեալ պատկերն փոքր է որպէս մատի մը ծայրը, շարժումն զգալի չէ այնչափ, սակայն դիտակին մէջ այնքան զգալի է որ բաւ է որ դիտակը քիչ մը զօրաւոր ըլլայ, լուսին կամ աստեղք միշտ փախուստ կուտան մէջէն. անդադար ուղղութիւնը փոխել պէտք է մի քանի վայրկեան իսկ դիտելու համար։ Հարկաւ ունիք որ եւ է դիտակ մը, փորձեցէք և կ՚տեսնէք։

Պ. տը Լա Ռիւ ինչպէս Բրոֆ. Պօնտ ի Քէմպրիճ, մեծ առաւելութիւն մը ունէին Ն. Սրբազնութեան վրայ։ Հայոց Պատրիարք չէին, և հետեւաբար կրցան բոլոր ժամանակնին, ինչպէս բոլոր դրամնին երկնալուսանկարի վատնել և այսու յաջողեցան շինել լուսանկարներ որք լուսանկարի գործիքին յարմարցուած, միանգամայն մեքենական շարժմամբ և ժամացոյցի մը հրամանին ներքեւ երկնից որեւէ կէտին վրայ ուղղեալ, երկար ատեն այն կէտին շարժման կրնային հետեւիլ առանց մարդկային ձեռաց միջամտութեան։

Եթէ կը կարծէք թէ դժուարութիւնք այսքանով յաղթուեցան, կը սխալիք։ Որքան անպատեհութեան դարմանները բազմապատկեցան, այնքան նորանոր արգելքներ երեւան ելան. բնագիտական արգելք, տարրաբանական արգելք, մեքենական արգելք ևն կուտեցան և յաջորդեցին միմեանց և այսօր որ վերջնական յաղթանակը տարուած կը համարուի, այսօր ևս կարծուածին չափ հեշտ չէ այդ փորձն, և կրնաք վստահ ըլլալ որ մէկն մի երկնային լուսանկար իւր կշռոյն ստամապատիկ կշռով ոսկւոյ ծախք ունի։

Բնագիտական արգելքները լուսանկարի գործեաց և դիտակաց ապակիներու չնմութեան, ձեւոյն, կազմութեան և գիրքին մէջ կը կայանան։ Ի՞նչպէս մանրամասնութեանց մտնեմ։

Երբ կ՚ուզենք գիսաւոր մը, կամ համաստեղութիւն մը և կամ միգամած մը լուսանկարել, պէտք չէ մոռնալ թէ միշտ գիշեր է, թէ միշտ մութ է, թէ լոյսն է որ կը գործէ և այդ մարմնոյ լոյսն այնքան տկար է որ մեծ դժուարութեամբ կ՚ազդէ տարրագայուն տախտակին վրայ։ Եւ եթէ ոսպնաձեւ ապակիները քիչ մը պղտոր ըլլան, եթէ լաւ յարդարուած չեն, եթէ լուսոյ զանազան օրինաց համաձայն չեն փոխադրեր լուսեղէն ճառագայթները՝ թեթեւ շեղում մը կը բաւէ որ մարին, ցրուին, կորին այնքան հեռուէն եկած աստեղային տկար շառաւիղները։

Քօլլօտիոնը, այն հնաւուրց քօլլօտիոնը, բոլորովին գաձրնկէց եղած է այժմ աստեղագիտաց աչքէն, որովհետեւ նա կը նմանի գեղջուկի մը Լիւտովիկ Հալէվիի մէկ գրութեան աչքէ։ Քօլլօտիոնին յաջորդն է ժելաթինօպրօմիւռ արծաթի՝ որ ինչպէս անուանէն յայտնի է՝ Պռոմի և Արծաթի բաղադրութիւն մ՚է։ Այս այնպիսի զգայուն նիւթ մ՚է որ կարող է մէկ երկվայրկենին հազարերորդ մասին մէջ զգալ և ներգործուիլ լուսեղէն ճառագայթէ մը, մինչդեռ քօլլօտիոնը մէկ վայրկենէ աւելի անզգայ պիտի մնար անոր առաջ։ Վայրկենական լուսանկարի գիւտն է որ Աստեղագիտութեան մէջ ներմուծեց լուսանկարի գործածութիւնը։

Այս վեր ի վերոյ գաղափարը կը բաւէ հասկնալու համար թէ ինչո՞ւ այսօր միայն կրնանք հաւատալ թէ վերջապէս հասած է օրն յորում երկնային մարմնոյ ուսումն նոր կերպարանք առնու։ Թողունք արեգական լուսանկարներն որք նորա բիծերու ինքնագիր արձանագրութիւնն կուտան ապակւոյ և թղթի վրայ, դեռ ո՛րքան երեւոյթներ կան երկնից վրայ որք այս եղանակաւ ընդօրինակուելու պէտք ունին։ Չըսեմ խաւարումները, չըսեմ գիսաւորները, չըսեմ մոլորակները, ինչպէս մահեկաւոր Աստղիկն, վարդափայլ Հրատն, բազմարբանեակ Արամազդայ, լուսապատ Լուսընթագի զանազան դիրքերու մէջ նորաձեւ կերպարանքները, չըսեմ լուսնոյ լերանց, խոռոչներու մանրամասն քարտէսները, չըսեմ կրկնաստեղաց, ծանօթ և անծանօթ միգամածներու, զօդիակոսի այլ և այլ մասանց լուսագիրը որք երկնային կամարին մի վաւերական պատմութիւնը պիտի կազմեն, այս ամենէն աւելին, այս ամենէն օգտակարը կայ։ Այն է երկնային քարտէսն որ ինչպէս ըսի սկիզբէն, երկու ամսէն համազգային ժողովոյ մը նիւթ պիտի ըլլայ։

Արդարեւ, Պ. Բօլ և Բռօսբէռ Հանրի, համբաւանօթ եթէ ոչ հայածանօթ, աստեղագէտք և միանգամայն լուսոյ վերաբերեալ գործիքներ շինողք, կազմած են լուսանկարի մի սքանչելի գործիք որ յաջողած է երկնային ոլորտեալ կէտերու վրայ ուղղուելով նոցա պատկերն առնուլ, եւ անդ ուր մեք չէ թէ պարզ աչօք, այլ դիտակօք իսկ ոչինչ կը տեսնենք, անհուն անհամար, անծանօթ աստեղց պատկերն կուտայ։

Այս պարագայք, կ՚ըսէ Պ. Մուշէ, իրենց շինած գործիքներով այնպիսի արդեանց հասան ուր ոչ մի եւրոպական երկնալուսանկարիչ կարող եղած է մօտենալ։ Այսպէսով անկարելիութենէ կարելիութեան վերածեցին մի քանի տարուայ միջոցին մէջ և մի տասնեակ դիտարաններու աջակցութեամբ երկնային կամարին կատարեալ և ամբողջ քարտէսն, ուր չէ թէ միայն պարզ աչօք տեսանելի 5000էն 6000 աստեղք միայն տեսնուին, այլ միլիոնաւոր այլ աստեղք, մինչեւ փոքրագոյններն, որք ամենազօրեղ գործեօք միայն տեսանելի են։ Հսկայ ձեռնարկ մ՚է այս որու ոչ ոք կը մտածէր մի քանի տարի առաջ։

Այս քարտէսն 1800 կամ 2000 թերթերէ պիտի բաղկանայ [illegible], գնտին մակերեւոյթին վրայ եղած 42000 քառակուսի աստիճաններն ըստ բաւականին մեծ նկարելու համար և դատ դատ մասեր ալ պիտի ունենայ երկնից զանազան կէտերու մանրամասնութիւնքն աւելի խոշոր դիրքով տալու համար։ Այսպէսով ապագայ սերնդոց մեր դարու վերջին երկնից ճշգրիտ և վաւերական վիճակը պիտի թողու։ Այս քարտէսն բաղդատելով վերջին հեռաւոր ժամանակներ շինուածներու հետ ապագայ աստեղագիտաց միջոց մը պիտի ըլլայ երկնային մարմինները չափելու, ճշդելու և այնպիսի շարժումներ և տեղափոխութիւններ գտնելու որոց վրայ գաղափար անգամ չունինք այժմ։ Եւ այսպէսով անյուսալի կարեւոր գիւտեր ծնունդ պիտի առնուն յայնժամ։

Այս քարտէսն երբ պատրաստ ըլլայ, տիեզերաց մէջ աստեղաց բաշխումն, այսինքն տեսանելի տիեզերաց կազմութիւնն ուսումնասիրելու ևս պիտի ծառայէ։

Ամենէն ձեռնհաս աստեղագէտք միահամուռ կը խոստովանին թէ Աստեղագիտութիւնը կատարեալ փոփոխութիւն պիտի կրէ և նոր դարագլուխ մը կը բացուի այս գիտութեան համար։

Ներեցէք որ կանգ առնեմ ծովակալ Աստեղագէտին խօսքը շարունակելէ. եթէ իւր բոլոր ըսածները թարգմանեմ, ամբողջ տետրակ մը կ՚ըլլայ։ Սակայն այս գործն ուրիշի կը թողում մանաւանդ որ աւելի կը վայլէ գիտական հանդէսներու՝ քան օրաթերթի, և լաւ գործ մը ըրած կը համարիմ յանձնարարելով զայս մի քանի շաբաթական կամ ամսական հանդէսներու որք Պոլսոյ մէջ սկսած են հրատարակուիլ։ Եթէ այդ գրութեան թարգմանութիւնը տեսնէք, պիտի նշմարէք թէ ո՛րքան գեղեցիկ, ո՛րքան նոր և ո՛րքան պարզ գործիքներ ի՛նչ մեծ արդիւնք արտադրած են։ Արդէն իմ ըսածներս այդ գրութեան հազիւ մի տասներորդը ձեզ կը ներկայացնեն։

Չմոռնամ նաեւ ըսելու (առանց ասոնց ալ ի հայ հանութիւնը պահանջելու) թէ շատ մը պատկերներ կան անդ դրուած։ Այդ պատկերներուն մէջ են չորս հատ լուսանկարք, մին աստեղակոյտի մը որ 45 անգամ մեծցուած է մանրադէտով և զոր սակայն խոշորացոյցով պարտիմ դիտել խառնաշփոթ չտեսնելու համար։ Երկրորդն է Երկուորեակք համաստեղութեան մի աստեղակոյտն որ նորութեամբ տպագրեալ է թուղթին վրայ առանց սրբագրութեան։ Երրորդն կրկնաստեղք։ Եւ չորրորդը լուսնոյ մի լուսանկարն, ափի մեծութեամբ, առանց որ և է սրբագրութեան թուղթի վրայ տպագրեալ։ Հեղինակը կ՚ըսէ թէ 0,40 մեդրէն մինչեւ 0,70 մեդր (մէկ կանգուն) տրամագծով լուսնոյ պատկերն առնուլ կարելի է։

Ո՞ւր է Եսայի Պատրիարք. քանի կը նայիմ լուսնանկար լուսանկարին, զինքը կը յիշեմ։

Ց. ՅՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԳԱՅԹԱԿՂԱԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ

ՊՈՍԹԸՆ, 22 դեկտ.

Ռօտ Այլէնտ Միացեալ Նահանգաց ամենէ փոքրիկ նահանգն է, թէ եւ կլիմայի մեղմութեան եւ դիրքի գեղեցկութեան պատճառաւ երկրին ամեն կողմէն բազմահարուստ ընտանիքներ հաստատուած են անդ, որով նոյն նահանգի մայրաքաղաքն Բրովիտէնս առաջնակարգ դասուց միութեան կեդրոնն եւ յոյժ հանգստաւոր վայր մը եղած է։ Ռօտ Այլէնտ ուրիշ առաւելութիւն մ՚եւս ունի, այսինքն մինչդեռ միւս նահանգներու ոմանց մէջ մէկ տարի եւ ոմանց մէջ եւս երկու երեք տարի մշտնջենական բնակութիւն հաստատելէ վերջ ամուսնալուծութեան իրաւունք կարող ես ստանալ, հոս Ռօտ Այլէնտի մէջ երեք ամիս բնակութիւնը բաւ է նոյն իրաւունքն ստանալու համար. ուստի այր եւ կնոջ մէջ վէճ մը եւ բաժանման խորհուրդ ունեցող բոլոր անձինք անդ կը հաստատուին սա ժամանակաւոր կերպով, իրենց փափաքները յաջողելու համար և այս կերպով մինչդեռ ուրիշ նահանգներու մէջ շաբաթը մէկ քանի ամուսնալուծութիւնք կը տրուին զատ զատ կողմանց, Ռօտ Այլէնտի մէջ շաբաթը առնուազն մէկ քանի բաժանմունք տեղի կ՚ունենան միշտ։

Թուականէս մէկ քանի ամիս առաջ երբ պատուելի Կուտէլ անուն քահանայ մ՚իւր կիրակօրեայ դպրոցի տեսչին կնոջ՝ Տիկին Փօսթըրի հետ շնութիւն ըրած լինելու պատճառաւ՝ Պ. Փօսթըր դատարան դիմելով իւր շնացող կնոջմէ բաժանուիլ կը պահանջէր եւ կ՚ստանար, մենք այնչափ կարեւորութիւն չտուինք սոյն դատին, այս երկրին մէջ տիրօղը պաշտօնն ստացող անձանց մէջ սոյն օրինակ գայթակղական դէպքեր միշտ պատահելուն պատճառաւ, թէպէտ պատուելի Կուտէլ սովորական երեցներու կարգէն չլինէր, որովհետեւ նա իւր հնչուն անուան աջէւ երկու ափ տփ գիրերն եւս կ՚աւելցնէ, այսինքն վարդապետ Աստուածաբանութեան եւս է. իսկ այս անգամ եթէ կը գրեմք յիշեալ պատուելի երեցի վրայօք՝ պատճառն սա է թէ այժմ իւր երէցկինն՝ Տիկին Կուտէլ է որ իւր վարդապետ աստուածաբանութեան ամուսինէն բաժնուելու համար դատարան դիմած է ամբաստանելով իւր բարի ամուսինը թէ նա շնացող՝ գինեմոլ և սատանայ մ՚է եւն եւն։ Տէ՛ր եւ տի՛կին պատուելի Կուտէլ եւ իւր նորատի երեցկինը համբաւոր փաստաբաններու միջնացաւ կ՚վիճեն քանի օրերէ ի վեր. առաջինն իւր անմեղութիւնն հաստատելու եւ վերջինն իւր փաստերով հաստատելու համար թէ պատուելին անարժան է քարոզչութեան սրբազան պաշտօնը վարելու։

Սոյն դատ՝ իւր տեսակին մէջ յոյժ գայթակղական լինելով դատարանին բացման ժամէն շատ առաջ հարիւրաւոր տիկնայք եւ օրիորդք Ռօտ Այլէնտ նահանգի բարձրագոյն ատեանի ընդարձակ սրահը խռնած էին։ Երկրին եւ նահանգին մէջ նշանաւոր տիկնանց ներկայութիւնը նշմարած լինել կը թուի դատաւորն երբ կը բազմի իւր աթոռն, որովհետեւ դատաւորն ատեանը բանալէ առաջ, խօսք առնելով կ՚ըսէ. «Այսօր դատարանիս պիտի ներկայացուի եւ քննուի այն տեսակ գայթակղական դատերէն մին, որոց ներկայ գտնուելով ունկնդիր լինել չպիտի կամին համեստասէր տիկնայք ոմանք. ուստի, ինչպէս որ ազատ կամօք ներս մտաք, նոյն ազատութեամբ եւս կարող էք մեկնիլ ձեր զգայուն սիրտերը վիրաւորուած տեսնելէ առաջ» . . . ։ Ոչ ոք օգուտ քաղեց սոյն յանդիմանական խրատէ. ընդհակառակն տիկնայք ալ աւելի հաստատեցան իրենց աթոռներու վրայ, կ՚ըսէ մեր աչաց առջեւ ունեցած սեղմագիրն։ Ըստ սովորական դատավարութեանց օրինաց, պատուելի Կուտէլ կը կոչուի ապացուցանել թէ ի՛նչ պատճառաւ իւր կնոջ ամբաստանութիւնը նկատի առնելու չէ դատարանի կողմանէ։ Սա այս, կը պատասխանէ Աստուածաբան պատուելին հետեւեալ բառերով. «Ներկայ դատս, շարունակութիւնն է տակաւին առաջ տեղի ունեցած շնութեան դատին որով դատապարտուեցայ իբր թէ Տիկին Փօսթըրի, իմ կիրակնօրեայ դպրոցիս նախկին տեսուչի կնոջն հետ շնացած լինէի։ Տիկին Կուտէլ (երէցկինն) այժմ ամուսնալուծութիւն կը պահանջէ, որպէս զի անցեալ դատի մէջ ինձ դէմ եղած զրպարտութիւնք հաստատութիւն գտնեն. եւ այս կերպով սրտի իմ ոճիրքն. ուստի, եթէ վերապատուելի դատաւորը կը ներէ, կնոջս շնացող կին մը լինելն ապացուցանել եւ իւր իսկ (կնոջ) ստորագրութիւնը կրող նամակներէ քաղուածներ կարդալ դատարանին ցոյց տալու համար թէ երէցկինս նման կնոջ մը վկայութիւնը կամ ամբաստանութիւնն արժէք մ՚ու կամ կշիռ մը ունի՞ թէ ոչ»։ Դատաւորը կը յօժարի. պատուելի Կուտէլ կ՚սկսի առաջին նամակն ընթեռնուլ, զոր գրած է իւր երէցկինն, այս վերջինոյս բարեկամուհիներէ միոյն։

Կարծենք թէ աւելորդ է երէց կնոջ նամակներէն քաղուածներ ընել հոս, որոնք թուով եօթը հատ՝ լրագրաց հինգ վեց սիւնակներ կը լեցնեն. այժմ դառնանք ափ ափ պատուելոյն գրած սիրահորական նամակներուն եւս որոնք Բրովիտէնս քաղաքի առաջնակարգ եկեղեցիի մը երէցին շատ պատուաբեր չեն ի հարկէ։

Այդ պատուելի երեցի նամակներն տասն երկու հատ շատ լինելով բոլորն թարգմանել կարելի չըլլայ զատ անօգուտ եւս հարկ է որ ըլլայ. մեր պարտաւորութիւնը կը բաւէ ապացուցանել Ռօտ Այլէնտի Աստուածաբան պատուելոյն բարոյական կացութիւնը. կը մնայ մեզ աւելցնել սակայն թէ մինչդեռ մէկ կողմանէ երէց կնոջ և երէցի նամակները կը կարդացուէին դատարանի մէջ, միւս կողմանէ փաստաբանք այր և կնոջ նամակները թղթատելով երկու երեք նամակ կ՚ընտրեն որ ընթեռնուն։ Փաստաբաններէ մին ուղիղ կանգնելով եւ խօսքը դատաւորին ուղղելով կ՚ըսէ. «Ձեր վերապատուութիւնն եթէ հաճի պիտի առաջարկեմ ձեռացս մէջ ունեցած երկու նամակներ եւս կարդալ, որոնք պիտի ապացուցանեն թէ սոքա այր և կին որչափ անվայել եւ անբարոյական կեանք մը կ՚անցնէին կրօնի եւ դասակարգութեան քօղին ներքեւ . . . »։ Դատաւորն ընդմիջելով կ՚ըսէ. «այդ մասին բաւական ապացոյց ներկայացաւ դատարանիս, հետեւաբար անօգուտ է այլ եւս շարունակել . . .» «Նամակները կարդալ» կ՚աղաղակեն ունկնդիրք։ Լռութիւն կ՚աղաղակեն դատարանի պաշտօնեայք։ Դատաւորն նամակներէն մէկ քանին վեր ի վերոյ աչքէ անցնելէ վերջ «անվայել է զանոնք կարդալ» կ՚ըսէ, «մեք եւս կը մերժենք կարդալ» կը պատասխանեն փաստաբանք։ Կարդացէք կարդացէք կ՚աղաղակէ ժողովուրդը և այս խառնաշփոթութեան մէջ նիստը կը վերջանայ. դատաւորն իւր վճիռը իրեն կը վերապահէ . . . . Կէս օրէ վերջ ամուսնալուծութիւնն կը շնորհուի դատարանի կողմանէ։ Երէց և երէցկին երջանիկ կը մեկնին դատարանէն։ Պատուելի երէցը կրօնական ժողովոյ աչքէ պիտի դատուի մէկ քանի օրէն. հաւանականաբար կարգալուծութիւն տեղի ունենայ. յաջոմ պարագային կը կարծուի թէ պատուելի Կուտէլ միսիոնար մը ըլլայ և օտար երկիր երթայ, գուցէ Տաճկաստան ղրկուի . . . . ։

Մ. ԹՕՓՃՀԱՆԵԱՆ

Օ ՓԱՊՈՒՔ ՌԷԻՒՆԻ

340—ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—350

Պօն Մ՚արշէի քով (Նախկին տուն Շավէնի)

Միացեալ Գործարանաց մեծ վաճառատանց տէրք, հաւատարիմ իրենց սկզբան որ է իրենց ապրանաց մթերքը վերանորոգել ամեն եղանակին, որոշած լինելով ծանր զոհողութիւններ ընել, յունուար 12/24 սկսեալ կազմակերպած են արտասովոր վաճառում մը, գնորդաց համար յոյժ նըպաստաւոր պայմաններով։ Ուստի վստահ են թէ ամեն ոք պիտի փութայ առիթէն օգուտ քաղելով չափազանց զեղչեալ գնումներ ընել։

Ման. Զմրան յառաջացած լինելուն պատճառաւ, ձմեռնային ապրանքները մանաւանդ մեծ զեղչով պիտի վաճառին։

Ահաւասիկ ի վաճառ հանուած ապրանքները։

Ամեն տեսակ Բրդեղէնք և Մետաքսեղէնք, ֆրանսական և անգլիական ընտիր կտաւներ, ամեն գոյնէ Ատլազներ, նաեւ և գունաւոր Թաւիշք, Ժանեակք, Մասսէլբօլ, Ամերիգան, Ասուիք, ամենայն քանակութեամբ Թուլրա եւ Կոչիկ, Հովանոցք, Շապիկք, ստուերաց Բաճկոնակք, Սեղանի Անձեռոցք և Սրսաք, Վերմակներ, Թաշկինակներ, Ձեռնոցք, Սեղմիրանք, և հազար ուրիշ նիւթեր արանց, կանանց և տղայոց համար։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՌԻԹ

Գեղանիւս ժէրսէյներ, 80 դրշէն 48 ի իջած։

Մետաքս Սաղէն, կանգունը 5 1/2էն 5 1/2 ի

Բրդէ շրջազգեստներ, սկսեալ 6 1/2 դրշէն։

Արանց համար զուտ բրդեայ բաճկոնակներ, սկսեալ 7 դրշէն։

Կարասեաց համար Գալէթօն, կանգունը 1 3/4 դրշ։

Ամերիկեան կտաւ, 24 եարտանոց ծրարն 28 դրշ։

Ֆանելա զուտ բուրդ, կանգունը 2 1/2 դրշէն սկսեալ։

Սեւ մերինոս, կանգունը 5 3/4 դրշէն։

Արսի համար արանց ժիլէներ, 12 դրշէն։

Գունաւոր ֆլանելէ շապիկներ 12 դրշէն։

Հյուսէտ լաղեր, Ժապաւէնք, Ժանեակք։

ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ, ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՆ

ԱԶԴ

Պատիւ ունինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Համպուրկի չահէտ Լօդըրիին երրորդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յունուար 26ին եւ 27ին։ Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 37 1/2 դրշ. ոսկեդրամ և մէկ քառորդինը 75 դրշ. Այն անձինք, որք երկրորդ կարգի տոմսեր ունին, կը հրաւիրուին ժամանակին դիմել Գրասենեակս եւ իրենց տոմսերը փոխանակել երրորդ կարգի տոմսերու հետ, վճարելով 12 1/2 դրշ. ոսկեդրամ՝ մէկ ութերորդ տոմսերու համար, 25 դրշ մէկ քառորդ տոմսերու համար եւ այսպէս շարունակաբար։

Փետրուար 1ին տեղի պիտի ունենայ Իտալական Կարմիր-Խաչի արժէթղթոց վիճակահանութիւնը։

616 Թիւ պիտի շահին,

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 150000 ֆրանք։

Ժ. Տ. Ծանէթթօյի դրամատունս բուն արժէթուղթեր կը ծախէ ի գին 150 դր. ոսկեդրամով 47 տարուան համար արժէք ունին եւ տարին 4 վիճակահանութեանց կը մասնակցին։

Նմանապէս Բաժիններ կը ծախուին այս վիճակահանութեան համար, ամբողջը 20 դրշ եւ մէկ քառորդը 5 դրշ։

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՕՅ

Կալաթա, Գումիւշ խան, Թիւ 18

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Սոյն վիճակահանութեան 102երորդը պիտի քաշուի այս անգամ յառաջիկայ 1887 ըստ եւրոպացւոց փետր. 1ին, այսինքն յունուար 20ին։

Առաջին պարգեւն է՝

300000, և երկրորդը՝ 25000 Ֆր.

Ասոնցմէ զատ 48 Թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ միացեալ 450 Թիւերն 400ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելիք գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7 ու կէս, կէսն ստանալու իրաւունք ունեցողինը 5 եւ մէկ քառորդինը 3 դահեկան։

Կան նաեւ 25 հատը մէկտեղ, միայն մէկ ՉՈՐՐՈՐԴԸ ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսեր՝ որոնց գինն է 37 ու կէս դհ. և զորս ունեցողը կը համարուի 25 զատ զատ տոմսերու տէր։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ ֆօ-ւլ ալ կ՚ընդունուի։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱՔՍԸԶԵԱՆ

Ղալաթիա, կամուրջի գլուխ Թիւ 33

ՀԱՐԲՈՒԽԻ ԵՂԱՆԱԿ

Հարբուխը, եթէ լաւ չխնամուի, կրնայ յառաջ բերել կուրծքի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, որոց առաջքն առնուլ սակայն այնքան դիւրին է։ Արդարեւ, քսան տարուան փորձառութեամբ ապացուցուած է թէ Հէնրի Միւռի Բաթ փէքթօրալը և Սիրօ փէքթօրալն գործածելով, ամենէն յամառ հարբուխն ընդհուպ կ՚անհետանայ իւր ամէն դէշ հետեւանքներով։

Այս պատրաստութիւնք կը գտնուին ամեն լաւ դեղարանաց մէջ, և մեծաքանակ վաճառմունք տեղի կ՚ունենան ի Դեղագործական Մթերանոցն, Կալաթայի Մեծ փողոց, 35։

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Կիրիտ Փըրգալ աջէրիյէսի իչին Տէրսաատէմ Թէսլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեաը մէվգըի մինագասայա գօնուլան տէօրթ պին քիլէ ճէթիտ պուղտայ իլէ եււզ պին գըյէ արբանըն իչպու քեանունի սանիի բուլինին եւրմի պիրինճի չարշէնպէհ կիւնի պիլ մինագասա գարարը գաթիյ վիրիլէճէկինտէն վէ եւրմի իքինճի բէնչշէնպէհ կիւնիւ տախի թէգարրուր իտէճէք փիյաթլարընտան եււզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթասրինա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմըմթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 քեանունի սանի 1887

Նօ. 10 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Արնաւուտ պուլունան վէ պուլունդուրուլաճագ օլան հէր սընըֆ ասաքիրի Շահանէ իչին պին իւչ եււզ իւչ սէքսէն [illegible] իթհիյարէն պիր սէնէ միւտտէթլէ միւպայեաը մահալլինտէ մէվգըի մինագասայա վազ օլունան էրզագտէն,

Նանը ազիզին պէհէր գըյէսի օթուզ տօգուզ,

Հրնթանըն՝ օթուզ պէշ,

Տագիգին՝ գըրգ իքի, տօգուզ,

Կիւչթին՝ եււզ էլլի ալթը,

Զէյթին՝ եււզ էլլի ալթը,

Սապոնըն՝ եււզ էլլի ալթը,

Երզին՝ եէթմիշ սէքիզ,

Թուզըն՝ եւրմի իւչ, տէօրթ,

Սօղանըն՝ օն տօգուզ, պէշ,

Մօմըն՝ եււզ էլլի տօգուզ, տօգուզ,

Սամանըն՝ էէտի, սէքիզ,

Քէօմիւրին՝ օն պէշ, ալթը,

Շէքէրին՝ եււզ գըրգ, տէօրթ,

Բուլղուրը սատէյին՝ իւչ եււզ էլլի պիր,

Կազըն՝ գըրգ ալթը, սէքիզ,

Հաթապըն՝ ալթը, իքի բարայա օլարագ մահալլինճէ Թալիպի էօհտէսինտէ գալըմըշ օլտուղընտան, պուրաճա Թալիպ օլանլարըն լէվազըմըմթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 քեանունի սանի 1887

Նօ. 9 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչին իթթիխազ օլունան նիւմունէսինէ վէ շուրութը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգըն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի մինագասայա գօնուլան պին իքի եււզ թօբ սէքիզ կիրաճ արշընտը կէօմլէքլիք ամէրիգանըն պէհէր յիլտըրաը պէչ ղուրուշ պէչ բարայա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի սանինին բուլինին եւրմի պիրինճի չարշէնպէ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնի գարարը գաթիյ վիրիլէճէկինտէն, իթայա Թալիպ վէ եւրմի իքինճի բէնչշէնպէհ կիւնիւ եււզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղլը պուլունանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմըմթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 քեանունի սանի 1887

Նօ. 8 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ Թաճնիյէ խուսրէսի հա[illegible] փիրուլթ օլունաճագ [illegible] եււզ պին գըյէ գալըն վէ էլլի պին գըյէ ինճէ քի ճէմաան եււզ էլլի պին գըյէ բէբէկլին էսմանը [illegible] եււզ ղուրուշա օլարագ էվվէլ[illegible]նագտէն վէ բէչլինէն վիրիլիպ պա[illegible] գալըրըլմագ չարթը վէ չէրա[illegible] սաիրէսի իլէ գալըն քէբէկլին պէհէր գըյէսի ճէտիտի օն բարա վէ պիր բարանըն եււզտէ օն ճիւզինէ վէ ինճէ բէբէկլին պէհէր գըյէսի օն պիր բարա վէ պիր բարանըն եււզտէ օն ճիւզինէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան վէ իչպու քեանունը սանիի բուլինին օն եէտինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիյ վիրիլէճէկինտէն, իթասրինա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմըմթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 քեանունը սանի 1884

Նօ. 7 3—3

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Տիեզերական Արուեստահանդէս 1878 է
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
Որ միմիայն տրուած է
Արծաթազօծ ոսկերչական գործոց

MARQUE DE FABRIQUE

և ՔՐԻՍԹՈՖԼԻ անունն ամբողջ
Միակ երաշխաւորութիւն
Գնորդին համար

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍՔ
ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻ ՎՐԱՅ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾԵԱԼ

Աւանց հոգ ընելու մեզ դէմ մղուած գնոց մրցման, որ անշուշտ տեսակին յաւութեան շնորհիւ կրնայ լինել, միշտ պահած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաստատքիմ մնացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ԾԱԽԵԼ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՉԱՓ ԱԺԱՆ

Գնողին միտքն հանդարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք
ՄԵՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ
ինչպէս որ մեր քառասնամեայ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ:

Գնողին համար իբր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ՔՐԻՍԹՈՖԼ անունն ամբողջ տառերով:

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ՊՈՐԹՈԼԻ ԵՂԲԱՐՔ, Ի ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինիլ, որպէս կ'երաշխաւորենք, թէ մեր անուամբ ստորին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց,

ՔՐԻՍԹՈՖԼ և ԸՆԿ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՑ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՍԻՐԱՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԵՆՔ

ՏՈՔԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՈՎԷՆԻ
ՉՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՉԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ DVM ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՆՇԱՆ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԵԼԱԹԻՆՕ-ՊՐՈՄԻՒՐՈՎ

կեդրոնատեղի · ԷՏՈՒԱՐ ԾԱՆՆԻ, դեղավաճառ,
Ընդհանուր գործակատար Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար,
Հարաճճի խան, Պոլիս, Մըսըր Չարշըի մօտ:

Նոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին լուսանկարչութեան ամէն պիտոյքները:

ՍԻԿԱՐԷԹԻ
ՃՇՄԱՐԻՏ
ԾԽՈՂՆԵՐԸ
Պարտին գործածել
միմիայն

JOB

կամ բնաւ չծխել
ԺԱՆ ՊԱՐՏՈՒ
Ստորագրութիւն
J. Bardou
այս նշանով միայն կը շինէ

ՇՆՉԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐԲՈՒԽ, ՀԱԶ, ՊՐՈՆՇԻԴ, ԴՈՒՄ, ԹՈՔԻ ԲՈՐԲՈՔՈՒՄ, ԹՈՔԱԽՏ, ԱՐԵԱՆ ԹՔՈՒՄ յաջողապէս կը դարմանուին

ՏՐ· ՏԸ ՔՕՌԱՊԻ ԳՆԴԱԿՆԵՐՈՎ

Բաղկացեալ Քօռապէ Էլէնով

Փորձուած Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ—Ֆրանսական կաճառին ներկայացեալ

Կ. Պոլսոյ մէջ ընդհ. կեդրոնատեղին է Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ կեդրոնական դեղարանն, 244 Բերայի Մեծ փողոց:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆԱՆՉԱԽՏ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. օրը մի քանի կաթիլով, քիչ ժամանակի մէջ առողջութիւնն կը վերահաստատուի:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻՆ գործածութիւնն ոչ ջղաձգութիւն, ոչ ստամոքսի յոգնութիւն, ոչ թանչք և ոչ պնդութիւն կը պատճառէ:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ինքնին համ ու հոտ չունի և չ'տար ոչ գինիին, ոչ ջրոյն և ոչ որ և է ըմպելեաց՝ որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն աժանն է, որովհետև ամբողջ սրուակ մը մէկ ամսէն վեր շարունակ կը տևէ. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն՝ օրը մի քանի փարայի կու գայ:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ակռաները չ'սևցներ:

Ամէն սրուակի հետ յայտարարութիւն մը կը գտնուի, որ մանրամասն կը նկարագրէ այս պատուական ջրալոյծ երկաթին գործածման եղանակներն:

Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթալոյծին զօրութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ սրուակաց վերայ գտնուի իւր տպեալ ստորագրութիւնն կարմիր թանաքով: Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի:

Վաճառատեղին է 'ի Փարիզ, BOUTRON & Cᵉ, Rue St-Lazare, 40 & 42.

կեդրոնատեղիքն են ի Կ. Պոլիս Քիւչիւքեան եղբարք, Գասապեան, Վէնսան Ծաննի, և այլ մի քանի դեղարանք:

ՆԻՒԹՕՍԻՏ, ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ·

ԻՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1886 Սեպտեմբեր ամսուն

Այս ամսուն մէջ ստացուած և ստորագրուած են 649 նոր մուրհակներ (բօլիս) որք կը կազմեն 4,728,697·50 Ֆրանք ապահովագրեալ դրամագլուխ.

Բաժիններու գանձումն 365,078·40 Ֆրանք
Վճարումն մահուանց առթիւ 233,443·40 »

Ամփոփումն 1884 տարւոյ գործողութեանց

Ընկերութիւնն ստորագրած է 7,940 մուրհակներ որք ի միասին կը կազմեն 43,545,782·50 Ֆրանք ապահովագրեալ դրամագլուխ.

Բաժնոց գանձմունք 8,755,257·50 Ֆրանքի բարձրացած են

Վճարմունք մահուան առթիւ 1,667,087·50 Ֆրանք:

Իւր հիմնարկութենէն ի վեր, ընկերութիւնը վճարած է

Մահուանց առթիւ 32,237,662·50 Ֆր·
Օժտմանց առթիւ (1871–1884) 67,571,262·50 »
Համագումար 99,808,925 Ֆրանք

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԼՐՔՉԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակատարն Պ. Լիոնէլ Պոնտի:
Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ:

24, Բերչէմպէ պազար, Ղալաթիա

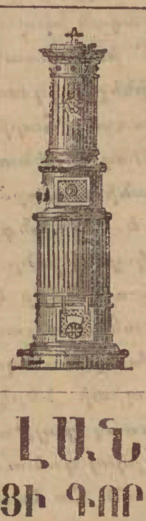

ՁՄԻՆԷՆԵՐ
[illegible]
Միակ կեդրոնատեղի

Հ· ԼԱՆԺ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)
ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԷՆԵՐ
ԲԵԴՐՈԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ
ՆՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամէն տեսակ գործիք
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ
Նորոգութեան գործեաց
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ
ԴԱՆԱԿՆԵՐ
Քրիսթոֆլէ ոսկերչական գործեր

32, Մահմուտիյէ փողոց, Ղալաթիա

Յ· ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅՊԱՆ ՃԱՌԻՔ

ՅԻՆ ԱՆՁԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ.

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական ևն
ԱՅՑԵՏՈՄՍՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր:

Ցաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաև գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գրիչ, ատամբք, պայուսակ, գրապանակ ևն ևն:

ՃՇՄԱՐԻՏ ՋԵՂՉ

Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ կրծանուցանեն թէ սկսած են զեղչեալ գներով վաճառել իրենց ապրանքները ցնոր յայտարարութիւն: Զեղչը կը զանազանի, որոյ քանակութիւնը կ'որոշուի և կը զեղչուի առևտրոյ միջոցին իւրաքանչիւր յաճախորդի գնելիք վաճառաց տեսակի ու քանակութեան համեմատ:

Բազմատեսակ վաճառք ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ:

Ամերիկեան կոմելասուիկ, քալօշ և վերարկու պատուական ու գինեգլուն, շատ աժան գներով կը ծախուին:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Եէնի ճամիի դրան կից, Բէրչէմպէ բազար ի Ղալաթիա:

ՖՐԷՏ· ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլէ և Արևելեայ միջև.

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնոլ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արաբիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեապիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիզոն	800
Տաւրոս	700	Օլիմփոս	700
Էմիրշէն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆավիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Անատոլեան շոգենաւը, Նաւապետ Ալեքսանդր ամսոյս 31 ին աստ կ'սպասուի:

Ուղևորներու համար աղէկ դիւրութիւններ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒՕՐՏ ԼՕՑՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիթօլ և ընկ.

512

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալլիէ)
ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

GRANDE GRILE·— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խըցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար ևայլն:

HOPITAL·— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն:

CELESTINS·— Երիկամանց և միզապարկի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), ալպումոզ–միզական (Ալպիւմինուրի):

HAUTERIVE·— Երիկամանց և միզապարկի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, ալպումոզ–միզական:

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարտիկին վրայ:

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն· ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արմէնի որ յունվար 26 ին Մարսիլիայէն և փետրուար 2 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լը Մէնզալէ որ յունուար 31 ին պիտի մեկնի:

Ուղևորի և ապրանքի ապահովութիւն

Նաւուղիքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՒԹԷ ԲԸՊԻՒԼ
Թիւ 17–18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

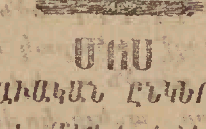

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի և Միջերկրականի միջև բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոննոլ
Փամփերօ	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերոս	4000	Օսայրիս	3000
Օմանի	4000	Նեֆթիս	3000
Մեմֆիս	3250	Իերա	3000
Թեպս	3250	Լոգոս	800
Մակեդոնիա	3250	Օլինթոս	800
Մարաթոն	3250	Սեալ	700

Դիմել առ Փ· Թ· ՈՒՒԹՈԼ և ԸՆԿ·
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

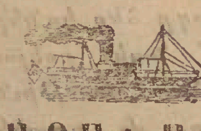

ՓԱՓԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև
կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոլ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէջ
Արկատիա	2,500	Իսֆըլլ
Ալպանիա	2,500	Քուլբրինք
Լակոնիա	2,500	Ուիլեթ
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Բալթիմօր	2,800	Ֆօթըրքիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ՓԱՓԱ ԵՒ ԸՆԿ·
513 Գործակալ

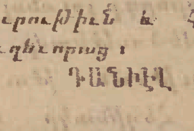

· ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ·

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնոլ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարոտին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիփսօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիկ	1,200
Գոմօ	2,700	Պալերմօ	3,200
Տիթօ	2,500	Բասսէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Բիզօ	2,800
Էրատօ	2,600	Բիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Բինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոնօ	2,200	Սորենտօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հումպերթ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիոտօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քելլօ	2,000	Եէտտօ	1600
Քօզօ	2,200	Ջեբրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջերօ	41,0

Գասիօ շոգենաւը, Նաւապետ Թըրնըր, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած է:

Թօլէտօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 28 ին պիտի մեկնի Պոլիս գալու համար:

Ուղևորներու համար աղէկ դիւրութիւններ կընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻՒՑ ԵՒ ԸՆԿ·
Գործակալք
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ
514 խան Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս· ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻՒՏԱՓԷՍԹԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաբոր
» Լեզօք գործակալ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անուամբ ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ:

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախիրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր պիտի կինն և զաւակունքը աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի որդւոյ հասարակութեան լաւ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեան որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ:

Աւելի ընդարձակ և կարևոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն:

Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին:

Օրինակ.—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 ½ ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկիի ապագայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց ևն. ևն:

Փափաքողք ազատ են ընկերութեանս պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութեան ստանալ Եւրոպիոյ մեծ դրամատուններէն:

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

Գնումն և վաճառումն ամէն տեսակ արժեթղթոց
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ
Գանձումն ամէն տեսակ կտրօններու

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

Կանխիկ և ապառիկ վաճառումն ֆրանսական բաժնեւոր պարտաթղթոց—Վիլ տը Բարի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %), Գրէտի Ֆօնսիէ տը Ֆրանս 1853 (3 %) Գոմիւնալ 1860, 79, 80, Ֆօնսիէռ 1877, 79, Պօնք իբօթեգեռ 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 881, ¼ Վիլ տը Բարի 1871, ⅕ Գոմիւնալ 1860, ⅒ Ֆօնսիէռ 1883 ևն. ևն.

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամէն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 20,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք:

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿՆ կը վաճառէ այս ամէն արժեթղթերն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 Ֆրանքի: Գնողն անմիջապէս կ'ստանայ իւր պարտաթղթոց թիւերն և իրաւունք կ'ունենայ թէ՛ վիճակահանութեանց և թէ՛ տոկոսի կտրօններուն, եթէ թէև ամբողջովին վճարած չլինէր գումարը: Ամսական ստացագրերը կը ներկայացուին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը:

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՆԱՍԻՐ ԷՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար: Գրասենեակ թիւ 4, Պահչէ–Գափու, Կ. Պոլիս:

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ գրկուելու են նմանապէս առ Ա. Նասիր էֆէնտի:

Պ. Յ. Գ. Քեչէճեան, Քոնիա
Պ. Ա. Պէրպէրեան, Աքշեհիր–Գործակատար
Պ. Յովհաննէս Պ. Գալէնտեան, ի Պրուսա
Պ. Միքայէլ Մէրտէնեան, Ադանա և շրջակայքը
Պ. Ն. Կոստանդեան, ի Սէլանիկ
Պ. Նուպար Անճէլ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
Պ. Յովհաննէս Նահապետեան, ի Պէյլիկօլու

Գործակատարք

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱԹՍՈՒՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ կը հաստատէ անոր գերազանցութիւնը՝ բժշկելու համար Ցրտառութիւնը, Վէրքերը, Այտուցներն, Հարբուխները, Կողերը ևայլն: Գինն է 1 ֆրանք. կը գտնուի ամէն Դեղավաճառաց քով: Դիմել առ Բարիզ, Սէն–Մէռի փողոց, Թիւ 30:

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամէն փափուկ անձինք:

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով:

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչարք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս:

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 169:

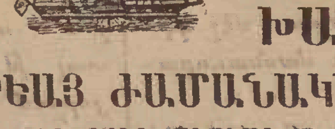

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1887 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 34

Վօսփորէն ելնող շոգենաւներ

2 15 Ենիմ. Մեզ. Պէյլիւք. Թար. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
2 15 Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 15 Վանիք. Չէնկել. Պէյլեր. Գուզկ. Գապաթ.
2 15 Պէյգ. Բաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պէյ. Գուզ.
2 45 Գավագներ Մեզարք. Պէյլիւք. Թար. Պէյգ. Բաշապ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկելք. Պէյլեր. Գուզկ. Պէշիքթաշ.
3 15 Ենիմ. Մեզ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթենիա Պօյաճ. Ռ. Հիս. Պեպեք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.
4 30 Պէօյ. Թար. Պէյգ. Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
4 45 Ենիմ. Մեզ. Պէօյիւք. Թար. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
6 — Ենիմ. Մեզարք. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Սթենիա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
7 — Ենիմ. Մեզարք, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտլի. Արնավ. Չէնկել. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Գավ. Ենիմ. Մեզարք. Պէօյիւքտերէ Թարապ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէօյ. Թար. Պէյգօզ Բաշապ. Ռ. Ա. Մաճ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Ենիմ. Մեզ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
10 — Ենիմ. Մեզ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթենիա Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւներ

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթեն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարք. Ենիմ.
4 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկելք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշապ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարք. Ենիմ.
4 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռ. Ա. Մաճ. Բաշապ. Պէյգ. Պէօյ.
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյիւք. Մեզ. Ենիմահալլէ.
5 30 Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մեզարք. Ենիմ. Ռ. և Ա. Գավաք:
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկել. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսր. Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Են. Թար. Պէօյ. Մեզ. Ենիմ.
9 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեզ. Ենիմ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշապ. Պէյգ. Թար. Մեզ. Ռ. և Ա. Գավաք:
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթեն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարք. Ենիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկեօն Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարք. Ենիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշապ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկ. Վ...
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.